

RULES AND REPRESENTATIONS: LEES MAAR ... DAAR STAAN
WEL WAT DAAR STAAN

W.K. Winckler

It is the mark of an educated man that his ordinary language approaches a standard language; but if it approaches too closely he is called a pedant ... in science we are all pedants, the success of science largely depending, as is obvious, on an exactness of use over considerable expanses of space and time.

— Caws 1965:35.

REDAKSIONELE NOOT

Die Redakteurs het hierdie bydrae aan drie senior vakkundiges buite ons departement voorgelê ten einde onafhanklike oordele oor die saaklikheid van die betoog te bekom. Ons stel die bydraes van hierdie persone -- wat volgens gevestigde gebruik anoniem bly -- hoog op prys.

0 Inleiding*

In sy Rules and Representations (voortaan R&R)¹⁾ behandel Noam Chomsky 'n verskeidenheid fundamentele beginsels van sy benaderingswyse vir wetenskaplike taalstudie. Dié beginsels --- sommige empiries, ander konseptueel, en nog ander metodologies --- word in 'n uitvoerige betoog skerp geformuleer, duideliker geëksplisiteer, treffender geïllustreer, beter geregverdig en meer sistematies verdedig. Professor F.A. Ponelis staan in sy onlangse "Taalkunde-kroniek" in Tydskrif vir Geesteswetenskappe van Desember 1981 enkele bladsye af aan hierdie belangrike en komplekse werk van Chomsky. In die afdeling "Die Chomskyaanse Filosofie" (voortaan DCF)²⁾ poog Ponelis nie slegs om die inhoud van R&R bekend te stel nie. Hy probeer terselfdertyd ook om sy lesers van die onverdienstelikheid van "die Chomskyaanse filosofie" te oortuig.

Hieronder sal ek betoog dat Ponelis nie daarin slaag òf om die inhoud van R&R insiggewend bekend te stel òf om ernstige gebreke in die Chomskyaanse benadering bloot te lê nie. Ek sal naamlik aanvoer dat DCF as bekendstelling en as kritiese kommentaar in drie basiese opsigte te kort skiet:

- (i) Van sekere belangrike standpunte van Chomsky gee dit wanvoorstellings.
- (ii) Oor sekere kernaspekte van die Chomskyaanse benaderingswyse sê dit te min.
- (iii) Oor 'n klas argumente wat sentraal in R&R is, sê dit heeltemal niks nie.

Indien hierdie drie punte geldig is, kan DCF misleidend wees --- veral vir diegene wat R&R en ander, verbandhoudende, geskifte van Chomsky nie self bestudeer het nie. Vir diesulkes kan dit trouens volkome onverstaanbaar lyk dat soveel toonaangewende taalkundiges juis binne die Chomskyaanse benadering werk. Daarom bied my artikel in eerste instansie 'n gedeeltelike korrektief op Ponelis se kommentaar oor R&R. In tweede instansie bied dit egter ook 'n informele bekendstelling met die algemene strekking van die inhoud van dié boek. In laasgenoemde opsig sal hierdie artikel sy doel dien as die leser daarvan geprikkel word om vir 'n eerste keer, of by herhaling, die komplekse en ryk inhoud van R&R te bekyk en te evalueer met eie oë en eie oordeel. Ter bereiking van albei hierdie doelstellings sal ek sonder verdere verskoning ruimskoots gebruik maak van aanhalings.

1 Misrepresentasie

In hierdie paragraaf opper ek ses gevalle waar, volgens my oordeel, Ponelis 'n bepaalde standpunt van Chomsky onjuis weergee. Enersyds probeer ek om die uiteensetting selfgenoegsaam te maak. Andersyds maak ek egter nie aanspraak op volledigheid of finaliteit nie. Ek laat dus die moontlikheid oop dat daar ander gevalle van dieselfde aard kan wees; ek laat die moontlikheid oop dat daar oor die geopperde gevalle meer te sê kan wees; en ek laat die moontlikheid oop dat my indrukke foutief kan wees.

1.1 *Chomsky huldig die standpunt "Gees is vlees", aldus DFC (p. 248).*

Een van die probleme wat in R&R ter sprake kom, is die sogenaamde "mind-body problem". Laasgenoemde kan beskryf word as "the set of issues that have emerged from the human tendency to postulate a fundamental difference between the realm of mind on the one hand and physical nature on the other".³⁾ Een van die vier vernaamste tradisionele sieninge van die verband tussen "gees" en "die fisiese natuur" staan bekend as die materialisme (FDMT, pp. 374, 391). Die materialisme is die siening dat "everything that really exists is material in nature, by which is meant, at least, that it occupies some volume of space at any time and, usually, that it continues in existence for some period of time and is either accessible to perception by sight and touch or is analogous in its causal properties ... to what is so accessible" (FDMT, p. 374).

Wat is nou, in R&R, Chomsky se siening van die "mind-body problem"? Ten minste vier punte is meldenswaardig. Ten eerste, die bespreking in dié boek "takes no stand on issues of materialism" (p. 89).⁴⁾ Ten tweede, Chomsky staan enigsins skepties teenoor die vraag of hierdie geskilpunte wel inhoud het (p. 89). Ten derde, as rede vir hierdie skepsis noem Chomsky die feit dat die begrippe "physical world" en "body" albei "open and evolving concepts" is (pp. 5-6, 89).⁵⁾ Ten vierde, Chomsky maak voorsiening vir ten minste drie verskillende moontlike uitkomstes vir die "mind-body problem".

(1) *Eerste moontlike uitkomst*

"It may be that contemporary natural science already provides principles adequate for the understanding of mind" (p. 6, vgl. ook p. 20).

(2) *Tweede moontlike uitkomst*

"Or perhaps principles now unknown enter into the functioning of the human or animal minds, in which case the notion of 'physical body' must be extended, as has often happened in the past, to incorporate entities and principles of hitherto unrecognized character. Then much of the so-called 'mind-body problem' will be solved in something like the way in which the problem of the motion of the heavenly bodies was solved, by invoking principles that seemed incomprehensible or even abhorrent to the scientific imagination of an earlier generation ..." (p. 6, vgl. ook p. 20).

(3) *Derde moontlike uitkoms*

"It may be that the operative principles are not only unknown but even humanly unknowable because of limitations on our own intellectual capacities, a possibility that cannot be ruled out a priori ..." (p. 6).

Ponelis, daarteenoor, skryf 'n ongenuanseerde vorm van materialisme --- "Gees is vlees" --- aan Chomsky toe as sy standpunt oor die "mind-body problem" (DCF, p. 248). Chomsky self stel dit egter duidelik, nie net dat na sy mening die "mind-body problem" nog nie opgelos is nie, maar dat hy nie eens meen te weet wat die aard van die uiteindelijke bevinding daaromtrent gaan wees nie. Hieruit volg dat hy nie tans enige spesifieke oplossing van hierdie probleem onderskryf nie. Allermens, dus, is Chomsky die mening toegedaan dat "gees" gelyk sou wees aan "vlees".

1.2 *Chomsky se benaderingswyse vir taalondersoek hou in dat "taal bokant sosiale interaksie verhef word", aldus DCF (p. 249).*

In 'n uitvoerige algemene karakterisering van R&R sou 'n mens in besonderhede kan ingaan op die benaderingswyse wat Chomsky voorstel vir die studie van die "taalkennis" van moedertaalspreker-hoorders, die aard van hierdie "taalkennis", die totstandkoming daarvan by die individu, die rol daarvan by taalgedrag. Hier skets ek net enkele elemente uit hierdie benaderingswyse.

Ten eerste, in die taalkunde moet die ondersoeker, volgens Chomsky, sy aandag toespits op 'n spesifieke een van die kognitiewe fakulteite van die menslike gees, naamlik die taalfakulteit (p. 4). Hierdie siening van die ondersoeksobjek van die taalkunde sluit aan by 'n tentatiewe aanname wat Chomsky maak oor die aard van die menslike gees (p. 89), die modulariteitsaanname. Die modulariteitsaanname kan soos volg gestel word: die menslike gees bestaan uit 'n aantal (sub-)sisteme wat almal duidelik van mekaar onderskei word deur hul spesifieke strukture en prinsipes, maar wat met mekaar in wisselwerking staan (pp. 27, 47, 89-90). Anders gestel, die menslike gees is 'n sisteem van onderskeie maar interakterende sisteme (p. 28). 'n Teenoorgestelde siening is dat die menslike gees 'n enkele uniforme, ongedifferensieerde of homogene, sisteem is (pp. 40, 47). Hoe vaar dié twee sienings in die lig van die beskikbare evidensie? Volgens Chomsky is daar nie veel sodanige evidensie nie (pp. 27, 89-90); nietemin, "the available evidence seems to me to favor a modular approach" (p. 47).

Ten tweede, in verband met die taalfakulteit onderskei Chomsky tussen "die universele grammatika" en "die besondere grammatika". Die universele grammatika is 'n onderdeel van die mens se biologiese erfenis en is dus geneties bepaal; op sy beurt bepaal hierdie universele grammatika die klas besondere grammatikas wat in die mens se gees --- spesifiek, in die gees van die taalverwerwende kind --- sou kan ontwikkel (p. 28). 'n Besondere grammatika van 'n taal is 'n struktuur van reëls wat ooreenkomstig sekere algemene prinsipes funksioneer; dit is op die een of ander (tot nog toe onbekende) manier in die mens se gees gerepresenteer; en vir elke sin van die taal genereer dit sekere mentale representasies --- onder meer,

enersyds, 'n representasie wat sekere intrinsieke klankeienskappe van die sin weergee en, andersyds, 'n representasie wat sekere intrinsieke betekeniseienskappe van die sin weergee en daarby lê dit 'n sistematiese verband tussen hierdie klankrepresentasie en hierdie betekenisrepresentasie (pp. 90, 91-92, 224). Die besondere grammatika ten opsigte van 'n taal verskaf dus 'n ten minste gedeeltelike kennis van klank-betekenis-verbande (p. 92). Hierdie kennis noem Chomsky die grammatical competence (p. 224). Die grammatiese kompetensie ontwikkel deur die wisselwerking tussen die universele grammatika aan die een kant en die individu se omgewing en ervaring aan die ander kant, en omgewing en ervaring speel hierby sowel 'n aktiverende as 'n vormgewende rol (p. 33).

Ten derde, Chomsky suggereer dat wat mense gewoonweg, nie-tegnies, "taal-kennis" noem, nie net op die taalfakulteit berus nie. Positief gestel --- hy suggereer dat "taalkennis" weliswaar in eerste instansie op (die taalfakulteit en) die grammatiese kompetensie berus maar, daarbenewens, ook op ander kognitiewe sisteme (pp. 90, 247-248). Voorbeelde van hierdie ander kognitiewe sisteme is die konseptuele sisteem en die pragmatiese kompetensie. Dus, as iemand "n taal ken", dan beskik hy volgens hierdie suggestie van Chomsky oor ten minste drie onderskeie maar interakterende mentale organe: 'n grammatiese kompetensie, 'n konseptuele sisteem, en 'n pragmatiese kompetensie. Wat meer is, elke sodanige mentale orgaan is "an integrated system of rules and principles generating representations of various sorts" (p. 60).

Die konseptuele sisteem "involves the system of object-reference and also such relations as 'agent', 'goal', 'instrument', and the like; what are sometimes called 'thematic relations' ..." (p. 54). Miskien behels die konseptuele sisteem ook wat Julius Moravcsik (1975) noem "the 'aitiational' structure of our concepts ... that is, their analysis, more or less along Aristotelian lines, in terms of such 'generative factors' as origin, function, material constitution, and the like ..." (p. 55). Die volgende opmerkings uit Chomsky se boek Reflections on Language kan help om die begrip "aitiational structure of our concepts" op te helder:⁶⁾

- (4) "... in determining that an entity is a nameable thing, we assign it to a 'natural kind' that might be designated by a common noun, a 'sortal predicate'. Otherwise (excluding mass terms), it is not nameable. This assignment involves assumptions about the nature of the thing named, some conceptual and some factual. In our system of common-sense understanding, natural kinds are defined by internal structure, constitution, origin, function (for artifacts), and other properties ... We may not know just what internal structure determines that such-and-such is a tiger, but something looking and acting just like a tiger is not properly assigned to the category if it in fact differs from 'stereotypic' tigers in internal structure. This is a conceptual requirement, drawn from the structure of common-sense understanding. But factual beliefs and common-sense expectations also play a role in determining that a thing is categorizable and hence nameable. Consider Wittgenstein's disappearing chair. In his terms, we have no 'rules saying whether one may use the word "chair" to include this kind of thing' (Wittgenstein, [Philosophical Investigations, -- W.K.W.] 1953, p.38). Or to put it differently, we keep certain factual assumptions about the behavior of objects fixed when we categorize them and thus take them as eligible for naming or description ..."

In hierdie verband moet 'n mens ook daarop let dat Chomsky dit beklemtoon dat "intrinsic even to such apparently elementary notions as 'thing' or 'object' there is a subtle interaction between conditions of spatio-temporal contiguity, the willed acts of an agent responsible for the object, and other factors ..." (R&R, p. 41). In verband met "the act of naming" merk hy byvoorbeeld in Reflections on Language (RoL, p. 44) die volgende op:

- (5) "Consider, for example, the category of names and the act of naming ... A name, let us suppose, is associated with a thing by an original stipulation, and the association is then conveyed in some manner to others. Consider the original stipulation. The name is drawn from the system of language, and the thing is chosen in terms of the categories of 'common-sense understanding'. Thus two major faculties of mind, at least, place conditions on the stipulation. There are complex conditions - poorly understood, though illustrative examples are not hard to find - that an entity must satisfy to qualify as a 'naturally nameable' thing: these conditions involve spatio-temporal contiguity, *Gestalt* qualities, functions within the space of human actions ... A collection of leaves on a tree, for example, is not a nameable thing, but it would fall within this category if a new art form of 'leaf arrangement' were devised and some artist had composed the collection of leaves as a work of art. He could then stipulate that his creation was to be named 'serenity'. Thus it seems that there is an essential reference even to willful acts, in determining what is a nameable thing."

Die pragmatiese kompetensie van 'n individu is sy kennis van "conditions and manner of appropriate use, in conformity with various purposes" (p. 224). Die pragmatiese kompetensie "places language in the institutional setting of its use, relating intentions and purposes to the linguistic means at hand" (p. 225). Moontlik bevat die pragmatiese kompetensie onder meer wat Paul Grice bestempel as die "logic of conversation" (pp. 224-225). Ook ander bekende geleerdes het idees geopper wat te doen het met die doeltreffende gebruik van taal as 'n instrument, dus met die individu se pragmatiese kompetensie, naamlik Wittgenstein in Philosophical Investigations, Austin in How to Do Things with Words, en Searle in Speech Acts (pp. 224-225, en noot 8 op p. 287).

Hierbo het geblyk dat Chomsky suggereer dat as iemand "'n taal ken", hy oor ten minste drie onderskeie maar interakterende mentale organe beskik: 'n grammatiese kompetensie, 'n konseptuele sisteem, en 'n pragmatiese kompetensie. Die grammatiese kompetensie is sy kennis van die een of ander besondere grammatika, en die reëls van hierdie grammatika stel tot sy beskikking bepaalde talige middele, naamlik 'n oneindige versameling sinne. Die konseptuele sisteem is sy kennis van hoe om objekte en die relasies tussen hulle te benoem; as sodanig verteenwoordig dit 'n onderdeel van mense se "'common sense understanding' of the world in which we live" (p. 55). Die pragmatiese kompetensie is sy kennis van hoe om die talige middele gepas en doeltreffend te gebruik om sy bedoelinge en oogmerke te verwesenlik binne die raamwerk van die instelling van die maatskappy.

In die lig hiervan is dit glad nie verbasend om ook die volgende uitspraak van Chomsky teen te kom nie (p. 247):

- (6) "... let us consider briefly how language fits into the general system of cognitive structures. Surely the normal use of language requires access to other systems of knowledge and belief. ... We use language against a background of shared beliefs about things and within the framework of a system of social institutions ..."

Dit is dus vir my onduidelik op watter gronde die leser van R&R Ponelis gelyk sou moet gee in sy mening dat binne Chomsky se benaderingswyse vir taalondersoek "taal bokant sosiale interaksie verhef word" (p. 249).

Die feitelike posisie is immers duidelik. Volgens Chomsky, weliswaar, is die taalkunde die studie van die menslike taalfakulteit en van die besondere grammatikas waarvan hierdie fakulteit die verwerwing moontlik maak. Die moedertaalspreker-hoorder se besit van 'n grammatiese kompetensie is ook, weliswaar, volgens Chomsky bloot die besit van 'n mentale struktuur en *níe* die beskikking oor 'n praktiese vaardigheid *níe* (p. 127). Maar vir Chomsky --- soos Ponelis wel weet, blykens sy eie bladsy 248 --- is die taalkunde 'n onderdeel van die psigologie. En die punt is nou dat die psigologie, vir Chomsky, "is concerned, at the very least, with human capacities to act and to interpret experience ..." (p. 4); dus dat, alhoewel Chomsky aandring op die geldigheid van die onderskeid tussen *kennis* in die sin van "besit van 'n mentale struktuur" en *kapasiteit* in die sin van "praktiese vaardigheid" (p. 127), hy tegelykertyd uitdruklik voorsiening maak vir die moontlikheid dat die taalkunde "is concerned ... with human capacities to act and interpret experience, and with the mental structures that underlie these capacities and [that underlie --- W.K.W.] their exercise [my kursivering --- W.K.W.]" (p. 4). Kortom, Chomsky maak uitdruklik voorsiening daarvoor dat in die taalkunde daar 'n teorie van "taalgebruik" --- "a theory of performance" --- ontwikkel word. Daarom is ook die volgende uitsprake van Chomsky geensins verbasend nie:

- (7) "The study of language use must be concerned with the place of language in a system of cognitive structures embodying pragmatic competence, as well as structures that relate to matters of fact and belief" (pp. 247-248).
- (8) "Theories of grammatical and pragmatic competence must find their place in a theory of performance that takes into account the structure of memory, our mode of organizing experience, and so on ... To the extent that we have an explicit theory of competence, we can attempt to devise performance models to show how this knowledge is put to use ... Study of performance relies essentially on advances in understanding of competence" (pp. 225-226).

Direk hierna maak Chomsky selfs uitdruklik voorsiening vir die moontlikheid

dat insigte wat verwerf word binne die kader van 'n teorie van "taal-gebruik", as korrekatief kan dien vir ons opvattinge oor die aard van die grammatiese kompetensie:

- (9) "But since a competence theory must be incorporated in a performance model, evidence about the actual organization of behavior may prove crucial to advancing the theory of underlying competence" (p. 226).

Maar "the actual organization of behavior" het uiteraard met, onder meer, sosiale interaksie te doen. Ook hier sien ek dus nie in op watter manier Chomsky se beskouinge oor taalondersoek inhou dat "taal bokant sosiale interaksie verhef word nie".

1.3 *Chomsky skryf "anomalieë, hinderlike 'data', moontlike teenvoorbeelde" in "die vergeetboek op ...²", aldus DCF (p. 249).⁷)*

Die bogenoemde is volgens Ponelis 'n metodologiese kenmerk van die Chomskyaanse taalkunde. Met ander woorde, volgens die benaderingswyse wat Chomsky vir taalondersoek voorstel, is dit toelaatbaar, as metode, om lastige data te verontagsaam.

Oor hierdie uitspraak van Ponelis sal ek kort gaan. Ten eerste is dit opvallend dat geen enkele geval ter stawing van hierdie uitspraak uiteengesit of selfs genoem word nie. Ponelis bied dus niks aan op grond waarvan sy lesers hierdie uitspraak kan beoordeel nie. Hy maak hierdie uitspraak bloot *ex cathedra*. 'n Vraag wat by my opkom, is: Is dit 'n voorbeeld van 'n toelaatbare metode?

Ten tweede noem of bespreek Ponelis in verband met hierdie uitspraak van hom geen enkele metodologiese uitlating van Chomsky nie. Tog bevat R&R tersake metodologiese uitlatings deur Chomsky. Ek haal hier twee daarvan aan:

- (10) "I am interested, then, in pursuing some aspects of the study of mind, in particular such aspects as lend themselves to inquiry through the construction of abstract explanatory theories that may involve substantial idealization and will be justified, if at all, by success in providing insight and explanations. From this point of view, substantial coverage of data is not a particularly significant result; it can be attained in many ways, and the result is not very informative as to the correctness of the principles employed. It will be more significant if we show that certain fairly far-reaching principles interact to provide an explanation for crucial facts --- the crucial nature of these facts deriving from their relation to proposed explanatory theories. *It is a mistake to argue, as many do, that by adopting this point of view one is disregarding*

data. Data that remain unexplained will continue to be described in whatever descriptive scheme one chooses, but will simply not be considered very important for the moment
[my kursivering --- W.K.W.] (pp. 11-12).

- (11) "As for the matter of unexplained apparent counterevidence, if someone were to descend from heaven with the absolute truth about language or some other cognitive faculty, this theory would doubtless be confronted at once with all sorts of problems and 'counterexamples', if only because we do not yet understand the natural bounds of these particular faculties or because partially understood data are so easily misconstrued" (p. 10).⁸⁾

Om saam te vat. Die feitelike posisie in verband met Ponelis se bo-aangehaalde metodologiese opmerking is dat hy die inhoud daarvan nòg empiries staaf, nòg --- byvoorbeeld aan die hand van bostaande uitsprake uit R&R --- prinsipieel beredeneer.⁹⁾

- 1.4 Chomsky laat na om die begrip "*pragmatic competence*" enigsins te presiseer, aldus DCF (p. 250).

Uit 1.2 is dit egter duidelik dat Chomsky wel deeglik mededelings oor die inhoud van hierdie begrip maak maar geriefshalwe herhaal ek hier vyf punte wat reeds hierbo geblyk het. Ten eerste, die pragmatiese kompetensie is 'n mentale orgaan. Dit wil sê, dit is 'n sisteem van reëls en prinsipes, en as sodanig genereer dit representasies van bepaalde soorte (--- toegegee, Chomsky presiseer nie hier watter soorte nie). Ten tweede, die pragmatiese kompetensie bepaal hoe die grammatiese kompetensie, as "instrument", op gepaste en doeltreffende wyse aangewend kan word om bedoelinge en oogmerke te verwesenlik. Ten derde, die pragmatiese kompetensie situeer die aanwending van die grammatiese kompetensie binne die kader van die maatskaplike instelling deur verbande te lê tussen bedoelinge en oogmerke enersyds en die talige middele andersyds. Ten vierde, die pragmatiese kompetensie sluit moontlik 'n Griceaanse "logic of conversation" in. Ten vyfde, Chomsky is van oordeel dat bepaalde idees van drie bekende geleerdes --- Wittgenstein, Austin en Searle --- juis met die pragmatiese kompetensie van moedertaalspreker-hoorders te doen het. By hierdie vyf punte kan nou nog twee gevoeg word.

Ten sesde, Chomsky wys daarop dat die onderskeid tussen grammatiese en pragmatiese kompetensie moontlik empiriese implikasies het, byvoorbeeld op die terrein van die taalpatologie (pp. 59-60):

- (12) "... I assume that it is possible in principle for a person to have full grammatical competence and no pragmatic competence, hence no ability to use a language appropriately, though its syntax and semantics are intact. To adopt an analogy of Asa

Kasher's, ... this would be something like the case of a policeman who knows the syntax of traffic signals (red and green lights and their sequence, etc.) and their semantics (red means *stop*, etc.) but lacks the knowledge of how to use them to direct traffic. There have, in fact, been some clinical descriptions of language disability that might reflect such a situation, in part at least ..."

Ten sewende, Chomsky beklemtoon dit dat daar ook filosofiese implikasies spruit uit die onderskeid tussen 'n grammatiese kompetensie en 'n pragmatiese kompetensie (p. 60), met eersgenoemde synde 'n kennis van betekenis-vorm-samehange en behorende tot die taalfakulteit en met laasgenoemde onderliggend aan "the ability to use [the grammatical competence --- W.K.W.] along with the conceptual system to achieve certain ends or purposes" (p. 59) en vermoedelik behorende tot 'n ander kognitiewe fakulteit (p. 60):

- (13) "The assumptions involved are by no means innocent. They bear directly on questions about 'the essence of language' that have figured significantly in contemporary philosophy.¹⁹⁾"

In sy noot 19 verwys Chomsky na 'n referaat van hom waartoe ek ongelukkig nie toegang het nie en na hoofstuk 2 van Reflections on Language. Laasgenoemde hoofstuk bevat, onder meer, uitvoerige argumentasie deur Chomsky in verband met die filosofiese probleem van die aard van "betekenis" by menslike tale. Chomsky argumenteer hier byvoorbeeld teen die opvatting --- voorgestaan deur, onder meer, Searle, Grice en Strawson --- dat "betekenis" verklaar sou kan word met verwysing na, en net met verwysing na, "die spreker se bedoeling by kommunikasie". 'n Belangrike gedeelte van die slotsom van hierdie argumentasie van hom het volgens Chomsky die volgende strekking (RoL, p. 76):

- (14) "We must distinguish between the literal meaning of the linguistic expression produced by S [that is, a speaker --- W.K.W.] and what S meant by producing this expression (or by saying that so-and-so, whatever expression he used). The first notion is the one to be explained in the theory of language. The second has nothing particular to do with language; I can just as well ask, in the same sense of 'meaning', what S meant by slamming the door. Within the theory of successful communication, we can, perhaps, draw a connection between these notions. The theory of meaning, however, seems quite unilluminated by this effort."

Chomsky se siening hou dus onder meer die volgende punte in. Benewens 'n teorie van die taalkundige semantiek --- 'n teorie oor die letterlike betekenis van sinne --- het ons ook 'n teorie nodig oor bedoelinge: oor die vermoë van mense om sekere oogmerke na te streef en te verwesenlik, byvoorbeeld oogmerke by talige en nie-talige kommunikasie. Die pragma-

tiese kompetensie lê nou juis verbande tussen bedoelinge enersyds en, andersyds, die talige middele wat in sy grammatiese kompetensie die spreker-hoorder ter beskikking staan.

Om op te som. Dit is wel waar dat Chomsky tentatief is in wat hy te sê het oor die pragmatiese kompetensie. Dit is egter ook duidelik dat hy heelwat daaroor te sê het: oor die aard daarvan, oor die inhoud daarvan, oor die plek daarvan binne die menslike gees as 'n sisteem van kognitiewe strukture, en oor die filosofiese betekenis daarvan. Daarom lyk Ponelis se karakterisering van die pragmatiese kompetensie as "tot nog toe ongepresiseer" vir my enigsins misleidend.

In verband met die begrip "pragmatiese kompetensie" wil ek ook 'n ander opsig noem waarin Ponelis se formulering misleidend is. Ponelis beweer naamlik die volgende (DCF, p. 250):

- (15) "Intussen het Chomsky soveel agting vir kontekstuele verskynsels gekry dat hy hulle nie almal meer in die performance saambondel nie, maar die bestaan van 'n (tot nog toe ongepresiseerde) pragmatic competence erken (R+R, pp. 59, 224). Dit behoeft egter geen betoog nie dat die erkenning van 'n pragmatic competence NAAS die grammatical competence daartoe dien juis om lg. van die 'pragmatiek' (die konteks) rein te hou."

Bloot in die verbygaan noem ek hier twee ander eienaardighede as dié een waarop ek eintlik die klem wil laat val. Ten eerste, in die aangehaalde gedeelte word die indruk geskep dat die pragmatiese kompetensie uitsluitlik met "kontekstuele faktore" te maak het. In feite het dit te make met ten minste een kategorie van vermoedelik "nie-kontekstuele faktore", naamlik die spreker se bedoelinge of oogmerke. (Bowendien is die pragmatiese kompetensie uiteraard nie self iets in die "konteks" nie; dit is iets in die kop van die spreker-hoorder, want dit is 'n kognitiewe struktuur binne die menslike gees.) Ten tweede, die "pragmatiek" word oënskynlik gelykgestel aan die "konteks". Met ander woorde, die teorie oor die verband tussen taal en konteks is gelyk aan die konteks. Dit wil sê, 'n teorie word hier gelykgestel met 'n onderdeel van die objek waaroor hierdie teorie handel. Dit lyk vir my na 'n ongelukkige kategorie-verwarring.

Maar stel nou bo-aangehaalde opmerkings van Ponelis teenoor die siening wat Chomsky reeds in 1964 gehuldig het en wat blyk uit onderstaande passasie uit sy boek Aspects of the Theory of Syntax ¹⁰):

- (16) "In general, one should not expect to be able to delimit a large and complex domain before it has been thoroughly explored. A decision as to the boundary separating syntax and semantics (if there is one) is not a prerequisite for theoretical and descriptive study of syntactic and semantic rules. On the contrary, the problem of delimitation will clearly remain open until these fields are much better understood than they are today. *Exactly the same can be said about the boundary separating semantic systems from systems of knowledge and belief. That*

these seem to interpenetrate in obscure ways has long been noted. One can hardly achieve significant understanding of this matter in advance of a deep analysis of systems of semantic rules, on the one hand, and systems of belief, on the other. Short of this, one can discuss only isolated examples within a theoretical vacuum. It is not surprising that nothing conclusive results from this [my kursivering --- W.K.W.] .

In die lig van hierdie siening, uiteengesit in 'n boek waaruit Ponelis op sy eie bladsy 249 aanhaal, sou ek van hom 'n effens ander interpretasie verwag het as dié wat hy in bogenoemde formulering stel. Ponelis sou op die heel minste rekening moes gehou het met die moontlikheid dat Chomsky in 1976 en 1978 --- die teks van Chomsky se bladsye 59 en 224 dateer uit dié twee jare onderskeidelik --- van oordeel was dat die twaalf of wat jaar sedert 1964 genoeg vordering met die bestudering van "systems of semantic rules" en "systems of knowledge and belief" opgelewer het dat Chomsky nou tentatief onderskeid kon maak tussen 'n semantiese subsisteem wat deel is van die grammatiese kompetensie en dié "system of knowledge and belief" wat beliggaam is in die pragmatiese komponent. Die vraag wat eintlik op dié oomblik gestel sou moes word, is of Chomsky wel genoegsame gronde vir hierdie onderskeid gehad het.

In sy kommentaar oor R&R noem Ponelis nóg bogenoemde siening nóg bogenoemde moontlikheid. Hoe kan hierdie nie-vermelding bydra tot 'n gebalanseerde bekendstelling van R&R?

- 1.5 *Chomsky sien sy modulariteitsbeginsel as iets wat teen "bedreiging" deur 'n substantiewe behandeling beskerm moet word, aldus DCF (p. 250).*

Hierdie siening word geïmpliseer deur Ponelis se stelling dat "Die gans-andersheid van taal en die modulariteitsbeginsel ... deur 'n substantiewe benadering bedreig [sal] word". Ek het egter nie die indruk dat Chomsky die aanname van modulariteit formuleer as iets wat teen bedreiging beskerm moet word nie. Inteendeel, Chomsky formuleer "the modular approach" as onderworpe aan diskonfirmasie (p. 90):

- (17) "The only reasonable research strategy, so far as I can see, is to study particular systems and their interaction. *If the modular approach is incorrect, such study will reveal ... that these systems involve the same principles and develop in the same way from a common basis ...*" [my kursivering --- W.K.W.] .

Hieruit het ek die indruk dat Chomsky nie dogmaties is nie, maar wel tentatief, oor die modulêre benadering. Die manier waarop hy hierdie benadering hier onderworpe stel aan diskonfirmasie, bevestig dus myns insiens die kwalifikasie *tentatively* soos hy dit vroeër in dieselfde passasie ge-

bruik: "I am tentatively assuming the mind to be modular in structure, a system of interacting subsystems that have their own special properties" (p. 89).

Kortom, terwyl Ponelis se *bedreig*-formulering die indruk kan skep dat Chomsky bang is vir diskonfirmasie van die modulêre benadering en hom ontoelaatbare stappe veroorloof om dit daarteen te beskerm, bied Chomsky self hierdie benadering aan as onderworpe aan diskonfirmasie deur voortgesette ondersoek.

1.6 *Vir Chomsky is 'n substantief semantiese en fonetiese benadering "onaanvaarbaar", aldus DCF (p. 250).*

Beskou nou enkele uittreksels, met my kursivering, uit geskrifte van Chomsky wat verband hou met R&R. Die eerste kom uit Current Issues in Linguistic Theory (1964, pp. 51-52)¹¹).

- (18) "... it seems clear that explanatory adequacy for descriptive semantics requires ... the development of an independent semantic theory (analogous, perhaps, to the theory of universal phonetics as discussed briefly below) that deals with questions of a kind that can scarcely be coherently formulated today, in particular, with the question: what are the *substantive* and formal constraints on systems of concepts that are constructed by humans on the basis of presented data?"

Die tweede uittreksel kom uit Aspects of the Theory of Syntax (1965, p. 30):

- (19) "In general, there is no doubt that a theory of language, regarded as a hypothesis about the innate 'language-forming capacity' of humans, should concern itself with both *substantive* and formal universals ..."

Die derde uittreksel kom uit Discussing Language (1974, p. 30)¹²):

- (20) "A *fundamental criterion* in selecting formal theories ... must be 'their ability to explain and clarify a variety of facts about the way in which sentences are used and understood', their ability 'to support semantic description'."

In hierdie uitspraak haal Chomsky aan uit sy boek Syntactic Structures (p. 102) wat, let wel, in 1957 gepubliseer is¹³). Die vierde uittreksel kom ook uit Discussing Language (pp. 30-31):

- (21) "Since I ... have always insisted explicitly that a theory of use and understanding must be incorporated in any comprehensive theory of language, I am surprised that Searle and others have commonly assumed that I was advocating a restriction to the study of syntax ... there is no doubt that my own work is primarily on the general and specific properties of syntax and phonology, and I have attempted no serious construction of a systematic semantic theory ... Nevertheless, I want to emphasize that *I have always insisted* that a full theory of language must concern itself with 'the substantive and formal constraints on systems of concepts that are constructed by humans on the basis of presented data' ... and that such efforts lead at once to an 'innateness hypothesis' for semantics ..."

Ponelis, daarteenoor, beweer (DCF, p. 250):

- (22) "n *Substantief semantiese* benadering is vanuit Chomsky se standpunt ... onaanvaarbaar" [oorspronklike kursivering --- W.K.W.] .

Ten eerste, dus --- in die lig van bostaande, nadruklike en herhaalde, uitsprake van Chomsky kan ek maar net sê ek vind hierdie bewering van Ponelis nogal misleidend.

Ten tweede vestig ek die aandag op die volgende passasie, afkomstig vanaf bladsy 299 van The Sound Pattern of English, waarvan Chomsky mede-outeur is saam met Morris Halle:

- (23) "In the succeeding pages [299 to 329 --- W.K.W.] we shall list the individual features that together represent the phonetic capabilities of man. Each feature is a physical scale defined by two points, which are designated by antonymous adjectives: high-nonhigh, voiced-nonvoiced (voiceless), tense-nontense (lax). *We shall describe the articulatory correlate of every feature* and illustrate the feature by citing examples of its occurrence in different languages of the world. We shall speak of the acoustical and perceptual correlates of a feature only occasionally, *not because we regard these aspects as either less interesting or less important*, but rather because such discussions would make this section, which is itself a digression from the main theme of our book, much too long ..." [my kursivering --- W.K.W.] .

Hieruit is dit duidelik dat Chomsky (en Halle) die universele fonetiese kenmerke van menslike taal en tale konsipieer as entiteite met drie soorte korrelate, naamlik artikulatories *en* akoesties *en* perseptueel. Ponelis, daarteenoor, beweer (DCF, p. 251):

- (24) "Substantief fonetiese verklarings sal die fonologiese komponent aan die bereik van die menslike gees ontruk en klankverskynsels binne 'n fisiese en fisiologiese kader plaas" [oorspronklike kursivering --- W.K.W.]

Na my mening het Chomsky (en Halle) in elk geval, en eksplisiet, die "klankverskynsels" van menslike taal en tale "binne 'n fisiese en fisiologiese kader geplaas". Hulle het dié "klankverskynsels" reeds "binne 'n fisiologiese kader geplaas" deur aan elke universele fonetiese kenmerk sowel 'n artikulatoriese korrelaat as 'n perseptuele korrelaat toe te ken. En hulle het dié "klankverskynsels" reeds "binne 'n fisiese kader geplaas" deur aan elke universele fonetiese kenmerk ook nog 'n akoestiese korrelaat toe te ken. Bostaande bewering uit "Die Chomskyaanse Filosofie" lyk dus vir my dienoooreenkomstig misleidend.

Ten derde wil ek wys op 'n interne teenspraak in die inhoud van "Die Chomskyaanse Filosofie". Aan die een kant word daar beweer dat Chomsky die volgende mening toegedaan is (wat, soos in 1.1 hierbo opgemerk, hy nie is nie):

- (25) "Gees is vlees."

Aan die ander kant word daar ook die volgende beweer (ek parafraseer hier effens die inhoud van die opmerking in (24) aangehaal):

- (26) "Deurdat substantief fonetiese verklarings die klankverskynsels van menslike taal en tale binne 'n fisiese en fisiologiese kader plaas, ontruk hulle die fonologiese komponent aan die bereik van die menslike gees."

Gestel nou Ponelis glo werklik dat Chomsky reken gees is vlees. Dan is die gees mos reeds iets fisiologies en fisies. Dan is die fonologiese komponent mos reeds *binne* "n fisiese en fisiologiese kader". Hoe is dit dan nog moontlik om die fonologiese komponent "aan die gees te ontruk" deur hierdie komponent "binne 'n fisiese en fisiologiese kader te plaas"? Hoekom sou so 'n "verplasing" dan überhaupt *nodig* wees?

Ten slotte, en bloot terloops, wil ek weer die aandag vestig op die uitdrukking *aan die bereik van die menslike gees ontruk*. Die idee "dat die fonologiese komponent van die grammatika aan die bereik van die menslike gees ontruk word" beteken, streng gesproke, dat niemand meer die fonologie van sy taal kan ken nie. Dit is vir my volstrekt onduidelik waarom Ponelis so 'n konsekwensie aantreklik vind. As hy hierdie konsekwensie in sy mensbeeld inbou, hoe sou twee gegewe individue dan nog in staat wees tot wat hy so belangrik vind, naamlik sosiale interaksie deur middel van "taal"?

2 Onvolledige representasie

Na my oordeel sê Ponelis in sy kommentaar oor R&R te min oor sekere sentrale aspekte van Chomsky se benaderingswyse. In hierdie paragraaf wil ek hierdie oordeel toelig deur, so bondig moontlik, 'n aanduiding te gee van 'n viertal sulke sentrale aspekte. Die keuse van die aspekte wat ek hier aanraak, berus op my geheeloordeel oor Ponelis se kommentaar. Anders as in die vorige paragraaf, gee ek dus nie hier deurgaans gedetailleerde verwysings na sy teks nie.

Die aspekte wat ek op hierdie manier wil aandui, kan soos volg aangedui word:

- (i) die ondersoekterreine waarin Chomsky geïnteresseer is
- (ii) die probleemstelling waaraan Chomsky werk
- (iii) enkele van die rigtinggewende idees waarmee Chomsky werk
- (iv) enkele breë trekke van die ondersoekstrategie waarvolgens Chomsky werk.

Ek moet dit beklemtoon dat ek slegs aanduidinge gee, en geensins volledige uiteensettings nie.

2.1 Die breë ondersoekterrein waarin Chomsky geïnteresseer is, is dié wat David Hume (Britse empiristiese filosoof, 1711-1776) bestempel het as "the science of human nature", waar dit gaan (nog steeds in Hume se woorde) om "the secret springs and principles by which the human mind is actuated in its operations" (p. 30). Chomsky is dus, spesifieker gestel, geïnteresseer in "the theory of the human mind" (p. 180) maar, nog spesifieker, in die teorie van die mens se kognitiewe kapasiteite (pp. 4, 9).

Duidelikheidshalwe noem ek hier dat *kognisie* 'n kollektiewe term is vir die psigologiese prosesse wat 'n rol speel by die verwerwing, organisasie en gebruik van kennis en van beskouings (Engels: *knowledge and beliefs*) (FDMT, p. 109). Daar is twee maniere waarop beskouings/"beliefs" kan "fail ... to qualify as items of knowledge", naamlik "through falsehood" of "[through] lack of justification" (FDMT, p. 109). Duidelikheidshalwe siteer ek voorts hier 'n definisie van die kognitiewe psigologie. Die kognitiewe psigologie is

- (27) "A branch of psychology defined partly by its subject-matter, i.e. cognition, partly by its point of view. With respect to point of view, its main presupposition is that any interaction between an organism and its environment changes not only its overt behaviour or physiological condition, but also its knowledge of or information about the environment, and that this latter change may affect not only present response but also future orientation to the environment" (FDMT, p. 109).

Die kognitiewe psigologie lê die klem op die "mediating 'knowledge processes' that affect the complex relation between input in the form of stimulation and output in the form of response" (FDMT, p. 110).

Met ander woorde, Chomsky is geïnteresseer in "n teorie van menslike kennis" (p. 89), die aard en grense van menslike kennis (p. 30). Waartoe hy hoop om 'n bydrae te lewer is "[an] understanding of the roots of human nature in the cognitive domain" (p. 9). Die spesifieke kennis-terrein waarmee hy hom in R&R hoofsaaklik besig hou, is egter dié van menslike taal (p. 3).

Let nou weer op wat hierbo beskryf word as die vernaamste presupposisie van die kognitiewe psigologie --- in die besonder, die idee dat enige interaksie tussen 'n organisme en sy omgewing 'n verandering teweeg bring in die *organisme* se kennis van of inligting oor die *omgewing*. Soos in 2.3 hieronder sal blyk (ek moet dié punt miskien by voorbaat al beklemtoon), is een van die rigtinggewende idees in Chomsky se benaderingswyse vir taalondersoek 'n aanname oor die aard van die kennis wat 'n *individu* het van die "taal" van sy *spraakgemeenskap*. Volgens dié aanname, naamlik, is die besit van sulke "taalkennis" gelyk aan die besit van 'n mentale struktuur.

2.2 Beskou onderstaande vraag:

(28) Hoe kan ons weet wat ons wel weet?

Hierdie vraag --- Chomsky noem dit "Plato se probleem" (p. 180) --- is die breë probleem vir 'n teorie van menslike kennis. Tradisioneel word hierdie algemene vraag egter afgebreek in spesifieker vrae, met die volgende as tipiese voorbeelde (p. 89):

- (29)
- (i) "What is human knowledge?"
 - (ii) "How does it arise in the individual?"
 - (iii) "In what respects is it shared?"

Toegespits op die kennisterrein van menslike taal, sou hierdie vrae só kan lui:

- (30)
- (i) Wat is kennis van 'n menslike taal?
 - (ii) Hoe kom kennis van 'n menslike taal tot stand in die individu?
 - (iii) In watter opsigte is kennis van 'n gegewe menslike taal gemeenskaplik aan die spreker-hoorders daarvan?

2.3 Hier wil ek graag wys op vyf groepe idees wat rigtinggewend is vir Chomsky se benaderingswyse en sy ondersoekprogram. (Ek vertaal naamlik sy uitdrukking *leading ideas* (p. 3) as *rigtinggewende idees*.)

Ten eerste, Chomsky onderskei tussen mense se kennis van hul taal enersyds en, andersyds, wat hy noem "the creative aspect of language use" (p. 80). Laasgenoemde is "the ability of all normal persons to produce speech that is appropriate to situations though perhaps quite novel, and to understand when others do so" (p. 77). Ook onderskei Chomsky tussen "probleme" en "misteries" (p. 6). 'n Probleem is 'n vraag wat binne die grense van die menslike intellektuele vermoë lê en wat die wetenskaplike onderzoeker kan aanpak "with some hope of success". 'n Misterie, daarenteen, is 'n vraag wat gewoon buite die bereik van die menslike intellek lê. Die punt is nou dat Chomsky die vraag na die aard en verwerwing van taalkennis sien as 'n probleem in bogenoemde sin, maar dat hy die vraag van "how this knowledge is put to use, and in particular (of) 'the creative aspect of language use'," sien as tans nog 'n misterie (pp. 24, 79). Algemener gestel, Chomsky is van oordeel dat "questions of will and choice will remain shrouded in mystery even if we achieve the fullest imaginable success in a study of mind of the sort I have been discussing" (p. 79). Dus, om saam te vat. Chomsky se ondersoekprogram neem weliswaar tot objek van ondersoek sekere aspekte van die kognitiewe kapasiteite van die mens, te wete "acquisition of knowledge" en "interpretation of experience through the use of acquired knowledge" (p. 46). Maar daar is aspekte van die mens se mentale lewe, byvoorbeeld "die neem van wilsbesluite" en "die uitoefening van keuses", waarmee dit *nie* gemoeid is *nie*. Hierdie ondersoekprogram laat naamlik onbeantwoord, nog eens in Chomsky se eie woorde gestel, "the question of the causation of behavior, and more broadly, our ability to choose and decide what we will do" (p. 46).

Ten tweede, Chomsky huldig 'n spesifieke siening oor die aard van die taalkunde en die psigologie en oor die verband tussen hulle. Iets hiervan het reeds in 1.4 hierbo geblyk, maar ek meen die herhaling word geregverdig juis deur die rigtinggewende aard van hierdie siening, wat Chomsky só stel (p. 4):

- (31) "I would like to think of linguistics as that part of psychology that focuses its attention on one specific cognitive domain and one faculty of mind, the language faculty. Psychology, in the sense of this discussion, is concerned, at the very least, with human capacities to act and to interpret experience, and with the mental structures that underlie these capacities and their exercise; and more deeply, with the second-order capacity to construct these mental structures, and [with] the structures that underlie these second-order capacities ..."

'n Voorbeeld van 'n kapasiteit in hierdie sin is die normale persoon se vermoë tot die kreatiewe gebruik van sy taal, soos in die eerste paraagraaf van 2.3 omskryf. 'n Voorbeeld van 'n tweede orde-kapasiteit is die normale kind se vermoë om 'n "taal te verwerf".

Ten derde, Chomsky neem 'n bepaalde, rigtinggewende, antwoord aan op die vraag, Wat is kennis van 'n menslike taal? Hierdie antwoord blyk uit onderstaande formulering (p. 48):

- (32) "To know a language, I am assuming, is to be in a certain mental state, which persists as a relatively steady component of transitory mental states ... I assume further that to be in such a mental state is to have a certain mental structure consisting of a system of rules and principles that generate and relate mental representations of various types."

Om hierdie mentale struktuur te besit is om 'n grammatika te ken, en

- (33) "This grammar generates paired representations of sound and meaning, along with much else. It thus provides at least partial knowledge of sound-meaning relations" (pp. 91-92).

Ten vierde, Chomsky neem ook 'n bepaalde, rigtinggewende, gedeeltelike antwoord aan op die vraag, Hoe kom kennis van 'n menslike taal tot stand in 'n individu? Hy neem naamlik aan dat die mens se biologiese erfenis elemente bevat wat bepalend is vir die tipes kognitiewe sisteme, waaronder taal, wat in die mens se gees kan ontwikkel; hierdie elemente is uiteraard self van 'n geneties bepaalde aard (p. 28). Let terloops daarop dat Chomsky *nie*, soos verkeerdelik in DCF (p. 249) te kenne gegeword, die aanname maak dat "taal aangebore is" *nie*. Chomsky beklemtoon hierdie punt soos volg (p. 286, noot 17):

- (34) "Surely no one holds 'linguistic competence' --- for example, knowledge of English --- to be hereditary ... What has been proposed is that specific properties [of] or conditions on cognitive structures attained are hereditary."

Ten vyfde, Chomsky suggereer dat daar 'n heuristies nuttige analogie getrek kan word tussen "liggaamlike organe" en "mentale organe" (p. 39):

- (35) "We may usefully think of the language faculty, the number faculty, and others, as 'mental organs', analogous to the heart or the visual system or the system of motor coordination and planning."

Hierdie suggestie beredeneer hy onder meer soos volg (pp. 60-61):

- (36) "Keeping to grammatical competence, what is to be included under aspects of form and meaning properly assigned to the language faculty? ... if one believes the modular approach to have merit, as I do, the question is a reasonable one. It is on a par with the question: what is the human visual system, or the heart, or the circulatory system? Such systems are not physically isolable. As in the case of a 'mental organ', which I am taking to be an integrated

system of rules and principles generating representations of various sorts, the question is one of appropriate idealization at a certain level of theoretical discussion, a question with empirical content no doubt, but one that can be fully resolved only in the context of broader study of a system that incorporates the given idealized 'organ' as a part. It seems to me that no problem of principle arises in the case of the language faculty that does not arise in the case of the visual system or some other system conventionally isolated for special study. We abstract away from connections that obviously exist, hoping to be able to reconstruct ultimately a full picture of the structure and functioning of the total system --- recognizing, at the same time, that even the 'total system', in this case the individual organism, is itself an idealization reflecting a particular way of looking at things and processes in the world, which does not come ontologically prepackaged as a set of individuals with properties (essential or other) apart from our mode of conception."

Oor die konneksies tussen die taalfakulteit en ander mentale fakulteite merk Chomsky ook nog die volgende op met verwysing na die klankrepresentasies en die betekenisrepresentasies wat gegenereer word deur die grammatiese kompetensie (p. 61):

- (37) "These representations ... may be regarded as the point of contact between the language faculty and other systems of the mind ... We may think of these representations as the ones that enter directly into the use of language."

2.4 In hierdie paragraaf wil ek graag die aandag vestig op enkele breë trekke van die ondersoekstrategie wat Chomsky voorstaan en dan, in die lig hiervan, kyk na Ponelis se begrip "werk van hoë wetenskaplike gehalte".

Chomsky spreek hom in R&R uitvoerig uit oor die inhoud van die metodologiese standpunt wat hy "bely" ten opsigte van die ondersoekprogram wat hy in dié boek uiteensit en illustreer. Vir my doel hier is dit waarskynlik die beste dat ek hom self aan die woord stel deur middel van onderstaande aanhalings, waarin ek telkens bepaalde gedeeltes beklemtoon:

- (38) "In these lectures, I would like to explore a number of issues relating to human cognitive capacities and the mental structures that serve as the vehicles for the exercise of these capacities. Plainly, this formulation of a problem embodies assumptions that are far from clear and are highly controversial insofar as they are clear. I will try to make them clearer, and, I hope more plausible, as I proceed. In the

end, *the best way to clarify these assumptions and to evaluate them is to construct specific models guided by them in particular domains, then to ask how these models fare when interpreted as explanatory theories.* If the leading ideas are appropriate, they will be sharpened and justified by the success of explanatory theories that develop them in a specific way " (p. 3).

- (39) "I am interested, then, in pursuing some aspects of the study of mind, in particular, such aspects as lend themselves to inquiry through the construction of abstract explanatory theories that may involve substantial idealization and *will be justified, if at all, by success in providing insight and explanations* " (p. 11).
- (40) "The study of biologically necessary properties of language is a part of natural science: its concern is to determine one aspect of human genetics, namely, the nature of the language faculty. *Perhaps the effort is misguided.* We might discover that there is no language faculty, but only some general modes of learning applied to language or anything else. If so, then universal grammar in my sense is vacuous, in that its questions will find no answers apart from general cognitive principles. But still, universal grammar conceived as a study of the biologically necessary properties of human language (if such exist) is strictly a part of science. *The criteria of success or failure are those of the sciences* " (p. 29).
- (41) "At an appropriate level of abstraction, we hope to find deep explanatory principles underlying the generation of sentences by grammars. *The discovery of such principles, and that alone, will justify the idealizations adopted and indicate that we have captured an important element of the real structure of the organism* " (pp. 223-224).
- (42) "Theories [in Chomskyan linguistics --- W.K.W.] have, of course, *been successively modified over the years.* This inevitable development in a living subject has given rise to various qualms on the part of people who are seriously misguided about the nature of substantive empirical research and who feel that a theoretical framework is discredited if it is constantly being revised (and, we hope, improved), an astonishing view that is, unfortunately, not uncommon outside of the natural sciences " (p. 145).

Chomsky se metodologiese standpunt kan in 'n mate konkreet gemaak word aan die hand van die volgende voorbeeld (die gedeeltelike herhaling hier is nie oorbodig nie) (pp. 48-49):

- (43) "To know a language, I am assuming, is to be in a certain mental state, which persists as a relatively steady component of transitory mental states ... I assume further that to be in such a mental state is to have a certain mental structure consisting of a system of rules and principles that generate and relate mental representations of various types. Alternatively, one might attempt to characterize knowledge of language ... as a capacity or ability to do something, as a system of dispositions of some kind ...

"The choice between these alternatives cannot be settled by *a priori* argument, but only by trying to refine each of them to the point where we can ask how they fare as theories that explain some significant range of facts; for example, that certain sentences do or do not mean such-and-such and that we know this to be the case. For the moment, at least, there is no substantive issue. There has been a fair amount of work sketching theories of rules and representations that have at least a degree of descriptive and explanatory success. The proposal that particular items of our knowledge ... can be explained on the assumption that 'the speaker has a number of abilities' or 'has acquired a number of psychological dispositions' ... remains merely a promissory note ... Generally the dispositional analysis is put forth on the grounds that the facts do not compel us to adopt the alternative, which is true, but hardly relevant ... Surely it suffices that the alternative stands as the 'best explanation', if that much is correct. In the absence of a coherent alternative, and with at least partial successes to show from the study of theories of rules and representations, I will continue to assume that it is correct to analyze knowledge of language, and to offer explanations for particular instances, in terms of mental structures of rules and representations; to assume, in short, that our linguistic abilities are based on such mental structures."

Uit uitsprake soos dié hierbo (ek kan jammer genoeg nie elke toepaslike uitspraak hier aanhaal nie) blyk verskeie punte, waarvan ek hier net enkele by benadering skets. Om die wetenskaplike verdienste van gegewe idees te probeer peil, moet die ondersoeker dié idees ombou in 'n teorie. Hiervoor moet hy dié idees waarskynlik skerper maak en verfyn. Dit is onvermydelik, en toelaatbaar, dat so 'n teorie abstrak sal wees in dié sin dat dit idealiserings bevat. Dit is nodig dat so 'n teorie samehangend moet wees. Dit is ook nodig dat so 'n teorie uitdruklik genoeg moet wees sodat daar uit die abstrakste inhoude daarvan spesifieke bewerings volg wat verwys na spesifieke waarneembare feite/data/gegewens. In Chomsky se geval is hierdie data byvoorbeeld inligting oor eienskappe van sinne. In die abstrakte inhoude van so 'n teorie moet meganismes gepostuleer word wat onderliggend is aan die betrokke aspekte van die onderhawige domein van die waarneembare werklikheid. In Chomsky se geval bevat die klas sodanige meganismes byvoorbeeld reëls en die prinsipes waarvolgens dié reëls funksioneer. Indien die spesifieke bewerings wat uit die abstrakte inhoude van so 'n teorie volg, inkorrekt is ten opsigte van die betrokke data, dan kan die ondersoeker ten minste twee soorte stappe oorweeg: òf verwerping van die teorie òf wysiging van die teorie. Daarteenoor ---

so 'n teorie verklaar die betrokke data indien die spesifieke bewerings wat uit die abstrakte inhoud van die teorie volg, korrek is ten opsigte van die betrokke data. So 'n teorie is nie suksesvol nie --- anders gestel, so 'n teorie behaal nie "eksplanatoriese sukses" nie ---, tensy dit 'n "beduidende" hoeveelheid en verskeidenheid data verklaar. Let daarop dat die begrippe "verklaring" en "eksplanatoriese sukses" waarmee Chomsky werk, beslis inhou dat daar 'n "ooreenstemming" moet wees tussen teorie en data; hy dring immers daarop aan --- soos in (43) hierbo geblyk het --- dat 'n teorie "[must] explain some significant range of facts" (p.48).¹⁴⁾ Die idealiserings vervat in so 'n teorie kan nie as geregverdig beskou word nie, tensy die teorie 'n mate van sodanige "eksplanatoriese sukses" behaal. Twee of meer sulke teorieë wat in hul abstrakte inhoud van mekaar verskil maar wat oor dieselfde aspek(te) van die waarneembare werklikheid handel, kan teen mekaar opgeweeg word op grond van hul "eksplanatoriese sukses" ten einde vas te stel watter een "die beste verklaring" bied. Die teorie wat "die beste verklaring" bied, kan voorlopig beskou word as (ten minste gedeeltelik) "waar" ten opsigte van die onderliggende, nie-waarneembare, struktuur van die betrokke domein. Kortom, vir die ondersoeker wat die wetenskaplike verdienste van twee wedersyds uitsluitende idees oor dieselfde saak wil peil, is daar net een weg om te volg: nie dié van a priori-argumentasie nie, maar wel die weg wat langs teorievorming en teoretietoetsing voer tot "die beste verklaring" tans beskikbaar en, dus, tot 'n voorlopige oordeel oor die "waarheid" of "onwaarheid" van die onderhawige idee. Wetenskaplike ondersoekers van 'n gegewe domein van die waarneembare werklikheid hoop dat hulle steeds beter "beste verklaring" sal kan ontwikkel en sodoende 'n steeds "waarder" teoretiese model sal kan opbou van die betrokke onderliggende werklikheid.¹⁵⁾ 'n Laaste punt: 'n metodologiese standpunt soos dié van Chomsky is *naturalisties* in dié sin dat dit die aanname behels dat sekere aspekte van die mens se kognitiewe kapasiteite lonend ondersoek kan word op dieselfde manier as waarop die bestaande "beste verklaring" aangaande die tans bekende fisiese wêreld ontwikkel is.¹⁶⁾ Op verskillende plekke verwys Chomsky (byvoorbeeld, R&R pp. 9, 24 en 219) na hierdie manier van ondersoek as "[inquiry in] 'the Galilean style'". Die feit dat hy die uitdrukking *the Galilean style* (wat aan Husserl ontleen is) steeds tussen aanhalingstekens plaas, beteken vermoedelik dat hy hierdie uitdrukking bloot as suggestief sien en dat hy nie vader staan vir die idee dat bo-gesketste metodologiese standpunt in alle essensiële opsigte deur Galileo ontwikkel of gehuldig is nie.

Kom ons kyk nou weer na die voorbeeld in (43) hierbo van die toepassing van hierdie metodologiese standpunt. Twee wedersyds uitsluitende idees oor die aard van "taalkennis" word hier teen mekaar opgeweeg. Hul inhoud kan ons soos volg aandui:

- (44) Om kennis van 'n taal te hê is om te beskik oor 'n sekere mentale struktuur.
- (45) Om kennis van 'n taal te hê is om te beskik oor 'n sisteem van disposisies.

Ek noem hierdie twee idees voortaan onderskeidelik *die strukturele siening* en *die disposisionele siening*.

Hoe takseer Chomsky die wetenskaplike verdienste van hierdie twee alternatiewe sieninge? Die disposisionele siening is volgens hom nog nie eens omgebou in 'n samehangende teorie nie. Die vraag na die "eksplanatoriese sukses" van dié siening ontstaan dus ook nie eens nie. Wat die strukturele siening betref, dié is al in verskeie (deel-)teorieë omgebou wat ten minste 'n mate van (deskriptiewe en) eksplanatoriese sukses behaal het. Dus, vir eers konkludeer Chomsky dat die strukturele siening ten minste gedeeltelik waar is. Die wetenskaplike verdienste van Chomsky se strukturele siening van die aard van "taalkennis" is dus volgens hom klaarblyklik groter as dié van die disposisionele siening. Trouens, die disposisionele siening het voorasnog stiptelik géén aangetoonde wetenskaplike verdienste nie.

Ponelis sluit sy kommentaar oor R&R met onderstaande opmerkings af (DCF, p. 251):

- (46) "Wat Chomsky onder 'n samehangende alternatief verstaan, word bepaal deur sy formalistiese aannames. En dié alternatief sal uitbly, weens die duidelik nie-formalistiese klimaat in die nie-Chomskyaanse taalkunde: hoewel daar 'n sterk konsensus is oor die belang van die konteks onder 'n aantal vooraanstaande taalkundiges bestaan, en daar werk van hoë wetenskaplike gehalte binne hierdie siening gedoen word, word daar nie aan 'n alternatiewe model in die formalistiese sin gewerk nie aangesien dié taalkundiges 'n ander siening van taal en die taalkunde daarop nahou."

Hierdie opmerkings laat my verward. Ten eerste, in die uitspraak van Chomsky waaroor Ponelis dit hier het --- die uitspraak aangehaal in (43) hierbo --- bedoel Chomsky met "a coherent alternative" nie "enige alternatief hoegenaamd" nie; hy bedoel inteendeel 'n spesifieke alternatief, naamlik bogenoemde disposisionele siening. Dít is die siening dat die normale persoon se besit van "taalkennis" gelyk is aan die besit van 'n sisteem van disposisies. Ten tweede, om hierdie spesifieke alternatief te onderskryf hou in die ontkenning van die idee dat die normale persoon se "taalkennis" die vorm het van een of meer interne mentale strukture. Moet Ponelis se lesers aanneem dat hy ontken dat "taalkennis" berus op interne mentale struktuur? Oor hierdie saak spreek hy hom in sy kommentaar oor R&R nêrens regstreeks uit nie;¹⁷⁾ tog is die keuse tussen bogenoemde strukturele siening en disposisionele siening 'n sentrale probleem in Chomsky se bespreking.

Ten derde, moet Ponelis se lesers aanneem dat hy te kenne gee dat die werk wat hy beskryf as "van hoë wetenskaplike gehalte" van hoë wetenskaplike gehalte is alhoewel dit verrig word met *verontagsaming* van al die metodologiese eise wat hierbo geskets is? Om 'n eerste voorbeeld te noem, ek glo nie samehangendheid is 'n uitsluitlik "formalistiese" eis vir akademiese werk nie. Moet ons aanneem dat die werk wat Ponelis beskryf as van "hoë wetenskaplike gehalte" --- byvoorbeeld, dié van John Lyons --- van hoë wetenskaplike gehalte is omdat dit *onsamehangend* is? Om 'n tweede voorbeeld te noem, ek glo nie teorievorming en teoretietoetsing is uitsluitlik "formalistiese" doenighede nie. Moet ons aanneem dat die werk wat

Ponelis op die oog het, van hoë wetenskaplike gehalte is omdat dit vry is van alle teorievorming en teoretietoetsing? Om 'n derde voorbeeld te noem, Chomsky se metodologiese standpunt behels ook nog die eis van ooreenstemming met die betrokke data. Moet ons werklik aanneem dat Ponelis te kenne wil gee dat ooreenstemming met die betrokke data verbode is vir "werk van hoë wetenskaplike gehalte"?

3 Nie-representasie

3.1 Chomsky bied in R&R uitvoerige filosofiese argumentasie en uitdruklik gestelde filosofiese implikasies aan in verband met die benaderingswyse wat hy voorstaan vir die bestudering van die kognitiewe kapasiteite van die menslike gees en, in die besonder, vir die bestudering van die kognitiewe domein van menslike taal.

3.2 So, byvoorbeeld, is die filosofiese argumentasie in Chomsky se eerste vier lesings volgens hom daarop gemik om twee "basic points" te staaf. Die eerste hiervan is dat

- (47) "a variety of objections of principle that have been raised to such an approach are not well-founded" (p. 181).

Die tweede basiese punt is dat

- (48) "alternative approaches to similar problems that seek to avoid attribution of internal mental structures as vehicles for the exercise of cognitive capacities are fundamentally flawed" (p. 181).

Ek noem hier slegs twee spesifieke gevalle uit hierdie argumentasie. Op bladsye 12 tot 24 argumenteer Chomsky ten gunste van die aanvaarbaarheid van twee van sy rigtinggewende idees:

- (49) Dat dit in die psigologie en die taalkunde in orde is om interne mentale objekte te postuleer.
- (50) Dat, alhoewel elke enigsins interessante hipotese of teorie uiteraard "onderbepaal" word deur die evidensie wat daarop betrekking het, hierdie feit geen rede uitmaak waarom die psigoloog of die taalkundige hom behoort te weerhou van die vorming en beredenering van hipoteses of teorieë oor interne mentale objekte nie.

Albei hierdie idees behoort tot die grondslae van die Chomskyaanse taalkunde. Oor die eerste idee en oor Chomsky se argumentasie daaromtrent word in DCF, as ek reg lees, niks op 'n regstreekse manier gesê nie; hoogstens kom hierdie eerste idee ter sprake in 'n aanhaling wat in paragraaf 2.3 gemaak word van Chomsky se bladsy 49 af (DCF, p. 251). Oor die tweede idee word in DCF wel een paragraaf aangebied,¹⁸ maar in hierdie paragraaf laat blyk Ponelis niks van die inhoud van Chomsky se argumente nie; ook beantwoord hy nie Chomsky se argumente met ander argumente nie.

Algemeen gestel --- Ponelis sê in sy kommentaar niks oor Chomsky se filosofiese argumentasie nie. Dit is nie bloot dat DCF niks van die inhoud daarvan laat blyk nie; dit is bowendien so dat die bestaan daarvan nie eens genoem word nie. In 'n stuk kommentaar oor R&R is hierdie verswyging iets vreemds; in 'n stuk onder die opskrif "Die Chomskyaanse filosofie" is sodanige nie-representasie dubbeld vreemd.

3.3 So ook, byvoorbeeld, noem Chomsky in die sesde, en laaste, lesing in R&R interessante filosofiese implikasies van die tegniese ondersoek wat reeds gedoen is binne die raamwerk van die benaderingswyse wat hy voorstaan. Die bevindinge uit hierdie ondersoek is uiteraard --- soos hy self herhaaldelik beklemtoon --- in mindere of meerdere mate tentatief. Wat filosofies interessant is, is nou egter dit: hierdie bevindinge impliseer dat onder andere drie spesifieke "beliefs that are deeply established in our intellectual tradition" foutief is. Hierdie opvattinge kan 'n mens soos volg aandui:

- (51) Die opvatting dat "die inhoud van die menslike gees toeganklik is langs die weg van introspektiewe denke" (pp. 241-244).
- (52) Die opvatting dat "die verskillende kognitiewe strukture van die menslike gees op een en dieselfde manier ontwikkel --- dit wil sê, ooreenkomstig een, gemeenskaplike, stel 'leer-prinsipes'" (pp. 244-246).
- (53) Die opvatting dat "die strukture van die menslike gees nie 'alte kompleks' of 'alte abstrak' is nie" (pp. 246-247).

Ook oor die status van hierdie implikasies as onderdeel van die filosofiese inhoud van R&R blyk daar niks in "Die Chomskyaanse Filosofie" nie.

4 Slot

4.1 Soos in die inleiding gesê, probeer ek in hierdie artikel 'n korrektief bied op Ponelis se kommentaar oor R&R. Om af te sluit, wil ek dit in die eerste plek weer beklemtoon dat ek hierdie korrektief geensins sien as volledig nie. Ter illustrasie noem ek hier drie bykomende opsigte waarin Ponelis se kommentaar vir my problematies is.

4.1.1 Op bladsy 3 van Aspects of the Theory of Syntax het Chomsky 'n idealisering geformuleer wat van kritieke belang is binne die benaderingswyse wat hy vir die taalkunde voorstel:

- (54) "Linguistic theory is concerned primarily with an ideal speaker-listener, in a completely homogeneous speech-community, who knows its language perfectly and is unaffected by such grammatically irrelevant conditions as memory limitations, distractions, shifts of attention and interest, and errors (random or characteristic) in applying his knowledge of the language in actual performance."

Op bladsye 25 en 26 van R&R beredeneer Chomsky (opnuut) sy oordeel dat "[this] idealization is legitimate".

Ponelis, daarteenoor, laat op sy bladsye 249 en 250 blyk dat hy afwysend staan teenoor hierdie idealisering. Chomsky se genoemde argumentasie word egter volledig verontagsaam. My vraag is nou dít: Is laasgenoemde stap van volledige verontagsaming 'n wettige stap vir iemand wat R&R bekend wil stel?

4.1.2 Ponelis beweer (DCF, p. 249):

- (55) "[dat Chomsky] sterk afwysend [staan] teenoor die belang van kommunikasie vir taal, 'n saak wat behandel word in [Reflections on Language --- W.K.W.], hoofstuk 2; vergelyk ook die volgende uitspraak in R+R, bl. 80: 'I have yet to see a formulation that makes any sense of the position that the "essence of language is communication".'".

Ook hierdie bewering lyk vir my misleidend, en wel in ten minste twee opsigte.

Ten eerste, Chomsky staan beslis nie "sterk afwysend" òf teenoor die idee dat mense se "taalkennis" 'n rol kan speel by hulle kommunikasie met mekaar, òf teenoor die idee dat mense se "taalkennis" tipieserwyse wel so 'n rol speel nie. Dít is glashelder duidelik uit opmerkings soos die volgende (met my kursivering) (p. 222):

- (56) "We make use of this 'recursive' property of grammar constantly in ordinary life. *We construct new sentences freely and use them on appropriate occasions*, just as *we comprehend the new sentences that we hear in novel circumstances*, generally bringing much more than our knowledge of language to the performance of these creative acts. Though our language use is appropriate to situations, it is not controlled by stimulus conditions.

Language serves as an instrument for free expression of thought, unbounded in scope, uncontrolled by stimulus conditions though appropriate to situations, available for use in whatever contingencies our thought processes can comprehend. This 'creative aspect of language use' is a characteristic species property of humans."

Hieruit is dit duidelik dat Chomsky voorsiening maak vir ten minste twee funksies van "menslike taal", naamlik as 'n instrument vir die vrye uitdrukking van denkinhoude en as 'n instrument vir die interpersoonlike uitwisseling van denkinhoude.

Ten tweede, wat is dit waarteenoor Chomsky wel afwysend staan? Hy staan afwysend teenoor al die formulerings wat hy tot nog toe ter insae gekry het waarin 'n spesifieke idee oor die "essensie van taal" as uitgangspunt geneem word. Hierdie uitgangspunt is die idee "dat kommunikasie die essensie van taal is". Wat hy oor hierdie formulerings te sê het, is bloot dat hulle --- in die besonder, dié van Searle, Grice en Strawson --- na sy mening nie kwalifiseer as samehangende teorieë met "eksplanatoriese sukses" nie. Anders as Ponelis is hy nie bereid om die betrokke idee a priori as waar te beskou nie; hy onderwerp simpelweg hierdie idee aan die standaard-eis wat in (43) hierbo ter sprake was, naamlik "[to try to refine it] to the point where we can ask how [it] fare[s] as [a theory] that explain[s] some significant range of facts". Hoe Chomsky dít doen, kan die geïnteresseerde leser self nagaan op bladsye 55 tot 76 van Reflections on Language, want sodanige evaluering is juis die aard van die "behandeling" wat hierdie "saak" dáár ontvang.¹⁹⁾

4.1.3 Ponelis beweer (DCF, p. 250):

- (57) "Teenoor Chomsky se 'kognitiwistiese' en individualistiese taalbeskouing staan dié van 'n hele aantal hedendaagse navorsers wat daarvan uitgaan dat die konteks ... konstituerend deel is van taal, en geen toevallige of bykomende faktor is wat later, heelwat later, op die agenda van taalondersoek geplaas moet word nie ... Die prominentste verteenwoordiger van hierdie benadering is ongetwyfeld John Lyons ..."

Vergelyk nou hierby onderstaande uitsprake van Lyons self, waar ek sekere gedeeltes beklemtoon:

- (58) "... It does not follow ... that Chomsky's idealization ... is illegitimate; *and I do not believe that it is*" (CH, p. 151).
- (59) "... Chomsky would not wish to deny ... the fact of stylistic and dialectal variation or its positive communicative and social function. It so happens, however, that what Chomsky takes, rightly or

wrongly, to be the crucial property of human language can be studied, in his opinion, without taking socially and contextually determined variation into account. *As far as I know, there is no reason to dispute what he has to say on this point ...*" (CH, p. 151).²⁰

- (60) "This point [the legitimacy of Chomsky's idealization as stated in (54) above --- W.K.W.] has been emphasized [here (by Lyons) --- W.K.W.] because there has recently been a noticeable shift of interest within linguistics from the more narrowly grammatical to the social and behavioural aspects of language. *It is important to realize that, although the socio-linguistic viewpoint is, for its own purposes, valid, it does not invalidate the Chomskyan idealization. Neither viewpoint is more 'realistic' than the other; they both involve some kind of idealization (as all empirical science does); they are equally legitimate, but different*" (CH, p. 152).

In die lig van hierdie aanhalings wil ek graag twee punte stel. Ten eerste, Ponelis gee te kenne dat Lyons die betrokke Chomskyaanse idealisering --- geformuleer in (54) hierbo --- beswaarlik vind; Lyons stel dit egter duidelik dat hy hierdie idealisering as gewettig beskou --- vir Chomsky se probleemstelling. Ten tweede, Ponelis gee te kenne dat die kontekstuele taalbeskouing, juis deur 'n begrip "konteks" te aanvaar, verdiensteliker is as Chomsky se taalbeskouing; Lyons stel dit egter duidelik dat die twee taalbeskouinge, ofskoon hulle van mekaar verskil, ewe seer verdienstelik is --- elk ten opsigte van sy eie oogmerk. Kortom, Ponelis se gebruik van *Teenoor* in (57) kan sy lesers mislei.

Ek opper in hierdie artikel verskeie gevalle waar na my mening Ponelis 'n opvatting van Chomsky --- in wie se taalkunde hy kennelik weinig sien --- onjuis weergee. Hier het ek die indruk dat Ponelis ten minste twee opvattinge van Lyons --- in wie se taalkunde hy ewe kennelik veel sien --- ook onjuis weergee.

4.1.4 Ponelis beweer (DCF, pp. 248-249):

- (61) "Aan die model kom ... die prismaat bokant die gegewens toe: 'The theories that have been constructed, regarded as intelligible, and generally accepted as science has progressed have been vastly underdetermined by evidence.' (bl. 250)"

Wat Ponelis bedoel met die uitdrukking *die prismaat van die model bokant die gegewens* is miskien nie sonder meer duidelik nie. Ek glo nie hy bedoel dat Chomsky die metodologiese standpunt huldig dat 'n teorie wetenskaplik verdienste het bloot omdat dit 'n teorie is nie. Wat hy wel bedoel, is vermoedelik iets soos die volgende:

- (62) Die inhoud van 'n teorie is "meer waar" as die inhoud van die empiriese data.

Hieruit blyk dat Ponelis versuim het om rekening te hou met een van die fundamentele filosofiese beginsels van die Chomskyaanse taalkunde. Dit is die beginsel van ontologiese realisme, wat Botha soos volg rekonstrueer:²¹⁾

- (63) "Die werklikheid is meervlakkig: problematiese verskynsels [op die oppervlak van die werklikheid --- W.K.W.] kan begryp word in terme van die eienskappe van reële objekte op 'n dieperliggende vlak."

Wat Chomsky (p. 9) in feite sê van hierdie dieperliggende vlak van die werklikheid, soos gerepresenteer deur die abstrakte model wat in 'n teorie beliggaam is, is dat "[it is] accorded *more significance* than the ordinary world of sensation" [my kursivering --- W.K.W.] .

Om aan sy --- implisiet --- afwysende oordeel oor "die primaat van die teorie bokant die gegewens" enige oortuigingskrag te verleen, sou Ponelis argumente moet aanbied waaruit blyk dat die beginsel van ontologiese realisme onhoudbaar is. Hy bied geen sodanige argumente aan nie. Gevolglik is sy afwysende oordeel in feite kragteloos. Vir die oningewyde leser van Ponelis se kommentaar is hierdie oordeel bowendien, op sy beste, potensieel misleidend.

Kom ons let voorts op die onmiddellike konteks van die opmerking van Chomsky wat Ponelis in bostaande passasie aanhaal ter regverdiging van sy genoemde afwysende oordeel. Dié opmerking van Chomsky, wat ek hieronder kursiveer, behoort tot 'n paragraaf wat handel oor die geskiedenis van die wetenskap (p. 250):

- (64) "... Time after time [in the history of science --- W.K.W.] , people have been able to construct remarkable explanatory theories on the basis of very limited evidence, often rejecting much of the available evidence on obscure intuitive grounds as they sought to construct theories that are deep and intelligible. Furthermore, although the creation of new theory is an achievement of the gifted few, it has been possible through most of the history of science for others, less talented, to comprehend and appreciate what has been accomplished. *The theories that have been constructed, regarded as intelligible, and generally accepted as science has progressed have been vastly underdetermined by evidence.* Intellectual structures of vast scope have been developed on the basis of limited and (until recently) fairly degenerate evidence ..."

Let daarop dat Chomsky dit het oor teorieë wat in die loop van die geskiedenis van die wetenskap deur die betrokke gemeenskap van wetenskaplikes

aanvaar is. Hoekom is hulle aanvaar? *Omdat* hulle deur die evidensie onderbepaal was? Nee, omdat hulle "eksplanatoriese sukses" behaal het *ten spyte van die feit* dat hulle deur die evidensie onderbepaal was. Let voorts daarop dat die eienskap van "eksplanatoriese sukses" volgens Chomsky tipieserwyse gepaard gaan met die eienskap van "deduktiewe diepte", met die eienskap van 'n "wye bereik", en met die eienskap van "insiggewendheid"/"verstaanbaarheid".

My indruk is dus soos volg. Die betrokke uitspraak van Chomsky word in DCF uit verband aangehaal, op 'n manier wat verkeerdelik suggereer dat Chomsky die metodologiese mening huldig dat 'n teorie wetenskaplike verdienste het *omdat* dit onderbepaal word deur die evidensie. Die toeskryf aan Chomsky van so 'n mening is klaarblyklik 'n misrepresentasie, want die mening wat Chomsky wel huldig, is dat 'n teorie uiteindelik staan of val na gelang daarvan of dit wel of nie "eksplanatoriese sukses" behaal.

Beskou hierby ook nog die volgende opsommende opmerking wat Chomsky in R&R maak oor onlangse werk in die taalkunde (p. 165):

- (65) "There is reason to believe, then, that the facts support the choice of familiar quantifier-variable notation over variable-free notation, just as they support the trace-theoretic analysis of movement rules over the theory that assigns no trace in S-structure. In short, empirical considerations provide evidence bearing on quite specific proposals as to the mental representations that appear at the level of S-structure and logical form, and in favor of certain assumptions about rules: the movement rule leaves trace and the quantifier rule is part of the mapping from S-structure to LF. That seems to be the way the mind works, if the preceding discussion is on the right track. None of this need be the case, but the evidence suggests that it is the case."

Gestel voorts dat Ponelis oortuig is van die juistheid van sy mening dat Chomsky "die primaat aan die teorie toeken bokant die gegewens". Hoe versoen hy dan hierdie mening van hom met die metodologiese inhoud van bostaande opsommende opmerkings van Chomsky --- opsommende opmerkings waaruit weer eens duidelik blyk dat Chomsky klem lê op die noodsaaklike rol van empiriese oorwegings by teorievorming?

4.2 Ek wil ook beklemtoon dat daar tot nog toe in hierdie artikel na my mening te min geblyk het van die inhoud van die algemene bevindinge en suggesties wat Chomsky in R&R beredeneer (of noem met verwysing na argumentasie elders in die vakliteratuur). Om hierdie leemte enigsins te vul, en hopelik tegelyk die leser se nuuskierigheid te prikkel om self 'n eerste of verdere keer die oorspronklike aanbieding te gaan bekyk, noem ek in die tweede plek 'n aantal van hierdie bevindinge en suggesties, wat almal in mindere of meerdere mate tentatief is:

- (66) *Taalondersoek kan, vanuit 'n intellektuele gesigspunt, buitengewoon beduidend wees.*

"It might be argued that the major intellectual interest of the study of language lies in the fact that it is a complex domain, particularly amenable to study, distinctively human, and associated in the most intimate way with every aspect of human life " (p. 248).

- (67) *Alhoewel dit populêr met 'n enkele term benoem word, behels taalkennis in der waarheid 'n aantal, duidelik onderskeibare, soorte kennis.*

"I have suggested that what we loosely call 'knowledge of language' involves in the first place knowledge of grammar --- indeed, that language is a derivative and perhaps not very interesting concept --- and beyond that other cognitive systems that interact with grammar: conceptual systems with their specific properties and organizing principles may be quite different in character from the 'computational' language faculty; pragmatic competence might be a cognitive system distinct and differently structured from grammatical competence; these systems may furthermore be composed of distinct though interacting components. If so, we should not expect a unitary answer to the question 'What is knowledge of human language and how does it arise?' Rather we will find that the question was wrongly put; it does not identify a natural kind. If this turns out to be correct, it should occasion no surprise. There is little reason to suppose that ordinary common sense notions will prove any more appropriate for the theory of knowledge than they are for the study of the physical world ..." (p. 91).

- (68) *Die universele grammatika is, as onderdeel van die menslike genotipe, 'n sisteem bestaande uit geïntegreerde prinsipes en bedeel met 'n taamlike ryk deduktiewe struktuur, maar tegelykertyd laat dit sekere parameters onbepaald.*

"I think we may now be at the stage where, for the first time really, we can propose systems of universal grammar that at least have the right properties. I have no doubt that they are incorrect, at least in detail, perhaps in general conception. But they do have the right properties, and that seems to me of some importance. That is, the systems that are now being investigated by a number of linguists do have a deductive structure that permits a range of empirical phenomena to be derived from some simple and I think rather natural principles, and they also have the property that small changes in the parameters in some of the general principles lead to quite different languages. These are the kinds of systems we hope to find, whether or not the systems of universal grammar currently being investigated will prove to be on the right track (p. 68)²²

"I have said virtually nothing about the parameters left open in

universal grammar that provide for the variety of languages. There are options for base ordering, for the scope and conditions of application of the rule 'Move α ', ... for what counts as an 'anaphor', and much else " (p. 179).

- (69) *Die grammatika van elke individuele menslike taal is 'n sisteem bestaande uit reëls en prinsipes.*

"Recent work has suggested that the base rules fall within the restricted framework of what has been called 'X-bar theory', ... and that the transformational mapping to S-structure can be reduced to (possibly multiple application of) a single general rule: 'Move α ', where α is an arbitrary phrase category. While such a rule will overgenerate wildly, there are a number of far-reaching principles [such as the principle of opacity --- W.K.W.] that interact with it to overcome this problem in a natural way, so it appears " (p. 145).

- (70) *Wat populêr as "die aanleer van 'n taal" bekend staan, is moontlik in feite 'n groeiproses.*

"It seems reasonable to assume that the language faculty --- and, I would guess, other mental organs --- develops in the individual along an intrinsically determined course under the triggering effect of appropriate social interaction and partially shaped by the environment --- [for example, --- W.K.W.] English is not Japanese ..." (pp. 44-45).

"To conclude these remarks, I would like to turn briefly to the notion 'learning'. I have been suggesting that knowledge of grammar, hence of language, develops in the child through the interplay of genetically determined principles and a course of experience. Informally, we speak of this process as 'language learning'. It makes sense to ask whether we misdescribe the process when we call it 'learning'. The question merits some thought, I believe. Without attempting to inquire into too many subtleties or to settle the question, I would like to suggest that in certain fundamental respects we do not really learn language; rather, grammar grows in the mind" (p. 134)²³).

- (71) *Daar bestaan 'n verskeidenheid soorte menslike kennis.*

"The study of human knowledge should, it seems, consider a number of rather different types of [cognitive] system:"

- "the growth of 'natural' faculties such as those that provide"

- "common sense understanding of the physical [world]"
- "[common sense understanding of the] social world"
- "[common sense understanding of] language"

- "learning by association, conditioning, induction and the like on the periphery of fixed cognitive capacities";
- "deliberate inquiry employing 'abductive' constraints on intelligible hypotheses and other elements of so-called 'scientific method'."

"In each of these domains, elements of our knowledge appear to be innate and still other elements ungrounded, in any reasonable sense of the term" (p. 140).

(72) *Ons moet onderskei tussen universele grammatika in biologiese sin en universele grammatika in bloot logiese sin.*

"Throughout the discussion I have been referring to *human* language and *human* cognition. I have in mind certain biological properties, the most significant of these being properties that are genetically-determined and characteristic of the human species, which I will assume for the purposes of this discussion to be genetically uniform, a further idealization. These properties determine the kinds of cognitive systems, language among them, that can develop in the human mind. In the case of language, I will use the term 'universal grammar' to refer to these properties of human biological endowment. Thus the properties of universal grammar are 'biologically necessary', but in the interesting cases not logically necessary elements of what someone might choose to call a language ...

"It is important to distinguish this usage from a different one, which takes 'universal grammar' to be a characterization not of human language but of 'language as such'. In this sense, universal grammar attempts to capture those properties of language that are logically or conceptually necessary, properties such that if a system failed to have them we would simply not call it a language at all: perhaps the property of having sentences and words, for example. The study of biologically necessary properties of language is a part of natural science: its concern is to determine one aspect of human genetics, namely, the nature of the language faculty ... The criteria of success or failure are those of the sciences. In contrast, the study of logically necessary properties of language is an inquiry into the concept 'language'. I should add at once that I am skeptical about the enterprise. It seems to me unlikely to prove more interesting than an inquiry into the concept of 'vision' or 'locomotion'. But in any event, it is not an empirical investigation, except insofar as lexicography is an empirical investigation, and must be judged by quite different standards" (pp. 28-29).

- (73) *Daar bestaan moontlik beduidende ooreenkomste tussen die meganismes onderliggend aan die diversiteit van menslike tale en dié onderliggend aan die diversiteit van biologiese spesies.*

"... the problem of accounting for the growth of different languages [in the minds of individuals --- W.K.W.] ... is not unlike the general problem of growth, or for that matter, speciation. It appears that the biochemistry of life is rather similar across all living organisms and that, as François Jacob puts it: '... What accounts for the difference between a butterfly and a lion, a chicken and a fly, or a worm and a whale is not their chemical components, but varying distributions of these components ... specialization and diversification called only for different utilization of the same structural information ... The minor modification of redistributing the structures in time and space is enough to profoundly change the shape, performance, and behavior of the final product ...' The logic is rather similar to what I have outlined in the case of acquisition of knowledge of language. In a system that is sufficiently intricate in structure, small changes at particular points can lead to substantial differences in outcome. In the case of growth of organs, mental organs in our case, small changes in parameters left open in the general schematism can lead to what appear to be very different systems " (p. 67).

- (74) *Argumente vanuit "die ylheid van die stimulus" bied op die oomblik die nuttigste tipe argument vir die ondersoek na die prinsipies wat eiesoortig is aan die funksionering van die menslike taalfakulteit.*

"If it were proposed that we 'make' our physical constitution, or are 'taught' to pass through puberty, or 'learn' to have arms rather than wings, no one would take the suggestion very seriously, even in the present state of ignorance concerning the mechanisms involved. Why is this so? Presumably, the reason derives from the vast qualitative difference between the impoverished and unstructured environment, on the one hand, and the highly specific and intricate structures that uniformly develop, on the other. In essence, this is a variant of a classical argument in the theory of knowledge, what we might call 'the argument from poverty of the stimulus'. Socrates' success in eliciting knowledge from the slave boy is a classical example. To take a variant of this argument that seems to me quite relevant to contemporary concerns, consider Descartes's argument for innate ideas in the perceptual domain ... Experience conforms to our mode of cognition, as his immediate successors, and later Kant, were to say. This mode of cognition must, Descartes argued, involve such innate ideas as geometrical figures, as well as all the 'common notions', since the stimulus does not resemble what the mind produces on the occasion of stimulation. As he suggested elsewhere, we take a presented figure to be a distorted triangle, not a perfect example of what it is, presumably because the mind is organized in terms of principles of geometry ..." (pp. 34-35)

"... Such examples illustrate two points ...: first, that there is good reason to suppose that the functioning of the language faculty is guided by special principles specific to this domain; second, that the argument from poverty of the stimulus provides a useful device for inquiry into these principles, indeed, at the moment the most useful device, I think, for inquiry into universal grammar" (p. 44).

- (75) *Die bifurkasie-tesis hou geen egte bedreiging in vir Chomsky se metodologiese standpunt dat sekere aspekte van die kognitiewe kapasiteite van die mens lonend in "die Galileïese styl" ondersoek kan word nie.*

"... What is really at stake is only what Donald Hockney has called 'the bifurcation thesis', that is, the thesis that theories of meaning, language and much of psychology are faced with a problem of indeterminacy that is qualitatively different in some way from the underdetermination of theory by evidence in the natural sciences ..." (p. 16).

"... All of this might be more convincing if there were any reason to believe that the natural sciences could withstand such criticism. Can the paradigms of inductive logic justify or confirm theoretical statements in the natural sciences in some way that we know to be unavailable in principle in the case of '*shemen* means oil'? Do the criteria of 'scientific methodology' offer 'scientific proofs' that avoid the problem of underdetermination of theory by evidence in the natural sciences? No reason has been advanced for any such belief ..." (p. 17).

"I do not believe, then, that consideration of museum myths or indeterminacy sheds any light on the enterprise I have been discussing, nor does it suggest that the effort to isolate systems of the mind that can be studied in the manner of the natural sciences must come to grief. I will therefore continue to pursue the working hypothesis that there are aspects of the study of mind that lend themselves to inquiry in 'the Galilean style', and that there may some day even be a kind of 'Galilean revolution' in psychology if such an approach reaches a sufficient level of explanatory depth ..." (p. 24).

Heel laaste in hierdie paragraaf 4.2 wil ek graag die aandag vestig op 'n suggestie wat Chomsky maak oor ondersoek op die terrein van "a theory of the human mind" en, dus, oor 'n werkwyse vir die psigologie as 'n discipline "[that] is concerned ... with human capacities to act and to interpret experience, and with the mental structures that underlie these capacities and their exercise" (p. 4). Hierdie suggestie blyk uit onderstaande passasie (p. 180), waar ek twee gedeeltes spesiaal beklemtoon:

- (76) "As I have tried to show in earlier lectures, it makes sense to think of other cognitive systems on the model of the human language faculty, despite the fact that knowledge of language is not a 'central case' of knowledge, and on the assumption of modularity, can be expected to involve principles different from those that enter into other cognitive systems. *My own feeling is that a theory of mind should proceed by tentatively identifying such cognitive systems and submitting them to detailed study to determine their specific properties.* Some such systems may be like language in that they are properly conceived in terms of grammar-like theories of rules and representations. It may turn out that in the domains where we speak of 'knowledge of X' (knowledge of language, of music, of mathematics, of the behavior of objects, of social structure, of human characteristics, etc.), with the consequences of such knowledge in the form of expectations or knowing that such-and-such, there is a mentally-represented system of this nature which can be taken to be an object of knowledge, just as there is good reason, I believe, to think of what we know as a grammar when we speak loosely of 'knowing a language'. *These cognitive systems serve as vehicles for the exercise of our various capacities and thus enter into our thought and action*, as when we come to understand what is said to us, or what is happening around us, or what some other person is doing --- say, reading a book, or pursuing a goal ..."

4.3 Die kommentaar in DCF is, in sy geheel genome, onbevredigend. Dit is die totaaloordeel waartoe voorgaande bespreking myns insiens onvermydelik lei. Ten derde wys ek op twee hoofoorsake van die algemeen onbevredigende aard van dié kommentaar --- onpresiesheid en onberedeneerdheid.

4.3.1 'n Eerste oorsaak is die taamlik deurlopende gebrek aan konseptuele presisie en konseptuele koherensie. Verskeie gevalle waaruit hierdie soort gebrek blyk, is hierbo geïdentifiseer --- byvoorbeeld in paragrawe 1.1 tot 1.6 en 4.1.2 tot 4.1.4. By die gevalle genoem in 1.6 en aan die einde van 2.4, neem die onpresisie selfs die vorm aan van interne kontradiksie. Hier wil ek die aandag vestig op nog 'n geval van konseptuele onpresisie. Dit het te make met die gebruik van die uitdrukkings (*Chomsky se*) *formalisme*, *formalisties* en *formaliseer*.

Die uitdrukkings *formalisties* en *formaliseer* word byvoorbeeld in die volgende uitspraak gebruik (DCF, p. 248):

- (77) "'Galileiaanse' (formalistiese) wetenskapsbeoefening word gekenmerk deur verreikende idealisering en 'n hoë mate van abstraktheid (bl. 218); daar word gebruik gemaak van wiskundige modelle (bl. 8, 11), dit wil sê, geïntegreerde en geformaliseerde deduktiewe stelsels: '... the systems that are now being investigated by a number of linguists do have a deductive structure that permits a range of empirical phenomena to be derived from some simple and I think rather natural principles ...' (bl. 68)."

Die eerste hoofpunt vir my onmiddellike doel is dat hier "formalistiese (wetenskapsbeoefening)" gelyk gestel word met "Galileiaanse (wetenskapsbeoefening)". Dit wil sê, *formalisties* beteken hier dieselfde as *Galileiaans*. 'n Terloopse punt is dat Chomsky op sy bladsy 8 dit nie het oor "wiskundige modelle", *nie* in die taalkunde *nie*, wel in die fisika, endat hy op sy bladsy 11 dit het, *nie* oor "wiskundige modelle" überhaupt *nie*, wel oor "abstract explanatory theories" in die taalkunde. Nog 'n terloopse punt is dat hy nogal tentatief is, op sy bladsy 9, in sy uitspraak oor "the Galilean style" en die taalkunde:

- (78) "... I am interested here in [the] question: To what extent and in what ways can inquiry *in something like* 'the Galilean style' yield insight [into] and understanding of the roots of human nature in the cognitive domain? *Can we hope* to move beyond superficiality by a readiness to undertake perhaps far-reaching idealization and to construct abstract models that are accorded more significance than the ordinary world of sensation ...? [my kursivering --- W.K.W.]".

'n Verdere terloopse punt is dat Chomsky dit nêrens in R&R het oor "geformaliseerde" sisteme van universele grammatika *nie*, wel oor die deduktiewe struktuur van sisteme van universele grammatika. 'n Teorie kan 'n deduktiewe struktuur hê sonder dat dit geformaliseer hoef te wees. Ponelis stel egter --- en dít is my tweede hoofpunt hier --- in die opmerkings van (77) *deduktief* gelyk met *geformaliseer*.

Die uitdrukking *formalisties* word ook in 'n ander uitspraak gebruik (DCF, pp. 248-249):

- (79) "Aan die model kom ondubbelsinnig en eg 'Galileiaans' die primaat bokant die gegewens toe: 'The theories that have been constructed, regarded as intelligible, and generally accepted as science has progressed have been vastly underdetermined by evidence' (bl. 250). Met hierdie soort formalistiese taalkunde is Labov en 'n hele paar hedendaagse taalkundiges dit sterk oneens ..."

Hier word "formalistiese (taalkundige) teorieë" gelyk gestel met "((taal-kundige) teorieë) wat geweldig onderbepaal word deur evidensie". Terloops, 'n sentrale punt wat Chomsky probeer stel, word heeltemal misgekyk --- naamlik dat vooruitgang in die wetenskap gemaak is, en word, *ten spyte* van die feit dat die betrokke teorieë geweldig onderbepaal was, en is, deur evidensie. 'n Ander sentrale punt word ook misgekyk (soos in 2.4 geblyk het), en dít is dat teorieë in die wetenskap aanvaar word op grond van hul "eksplanatoriese sukses" --- "eksplanatoriese sukses" wat hulle behaal *ten spyte* van hul (onvermydelike) evidensiële onderbepaalheid. Maar wat ek tans wil beklemtoon, is die gelykstelling hier van *formalisties* met *evidensieel onderbepaal*.

Vergelyk voorts die volgende gebruik van die uitdrukking *formalisme* (DCF, p. 251):

- (80) "Ten derde moet 'n substantief semantiese benadering die wiskundig formaliseerbare inhoud van taal skerp inkort ... en [dit] rym hoegenaamd nie met Chomsky se formalisme nie."24)

Wat hier gebeur, is dat *formalisme* gelyk gestel word met *anti-substantivisme*. (Terloops, dat Chomsky juis *nie* 'n "prinsipiële anti-substantivis" is *nie*, het in 1.6 hierbo duidelik geblyk.)

Dus, om saam te vat. Die uitdrukking *formalisties* beteken in DCF beurtelings "Galileeaans", "evidensieel onderbepaal", en "anti-substantivisties". Wat egter in DCF volledig onduidelik bly, is of en hoe die uitdrukking *formalisme* dan 'n samehangende en regverdigbare inhoud kan hê. Vergelyk hierby die volgende uitspraak (DCF, p. 248):

- (81) "Geen taalkundige --- al staan hy ook hoe krities teenoor Chomsky se FORMALISME --- kan dit bekostig om die waarde van sy FORMALISERING te negeer nie [oorspronklike beklemtoning --- W.K.W.]."

Dit is vir die leser van DCF onmoontlik om samehangende sin te maak van die onderskeid wat hier bedoel word, want nie alleen is die inhoud van *formalisme* in DCF obskuur nie, maar die leser verneem nêrens waarin die "waarde" van "Chomsky se formalisering" presies bestaan nie.

4.3.2 'n Tweede rede waarom die kommentaar in DCF in sy geheel onbevredigend is, is geleë in die aard van die betoogtrant. Nêrens word daar teen Chomsky se nogal uitdruklike en uitvoerige argumentasie teenargumente aangevoer nie. Spesifieke gevalle van nie-beantwoording van argumente is geïdentifiseer in 1.3, 3 en 4.1.1 hierbo. Hoogstens word die sienings van ander taalkundiges aangehaal of terloops genoem. Hierdie soort betoogtegniek staan tradisioneel bekend as die gebruik van 'n *argumentum ad verecundiam* --- die "beroep op gesag". Hieroor merk Copi onder meer die volgende op:25)

- (82) "The *argumentum ad verecundiam* is the appeal to authority --- that is, to the feeling of respect people have for the famous --- to win assent to a conclusion. This method is not always strictly fallacious, for the reference to an admitted authority in the special field of his competence may carry great weight and constitute relevant evidence."

In DCF word nie een keer die vraag gestel na die verdienste van die betrokke ander sienings nie. Die *argumenta ad verecundiam* verloop, met ander woorde, opvallend kritiekloos. Bowendien, die leser van DCF kan nie sonder meer aanvaar dat in so 'n *argumentum ad verecundiam* die stand-

punt van die betrokke taalkundige --- hoe gesaghebbend ook al --- akkuraat weergegee word nie. In 4.1.3 hierbo het geblyk dat sekere standpunte van John Lyons verkeerd weergegee word. In DCF (p. 247) word beweer "Teen die agtergrond van hierdie skerp geformuleerde Chomskyaanse koördinate blyk dit duidelik dat 'n aantal prominente taalkundiges 'n antitetiese koers inslaan". Hoe, en of, daar 'n "antitese" tussen die werk van Chomsky en dié van Lyons bestaan, is nou juis *nie* duidelik *nie*.

'n Bykomende probleem is dat die keuse van gesaghebbende nie altyd voor-die-hand-liggend sinvol is nie. Watter gewig dra die blote vermelding van name soos Kirsner en Dore?

4.4 Ek sluit af met nog twee opmerkings. Deur Chomsky hier te "verdedig" gee ek nie te kenne dat sy werk vry is van alle probleme of immuun teen alle besware nie. Kritiek teen sy werk word byvoorbeeld deur Sober geopper in "Language and Psychological Reality: Some Reflections on Chomsky's Rules and Representations" en deur Botha in "Methodological Bases of a Progressive Mentalism" en "On the Galilean Style of Linguistic Inquiry". Die betoogtrant in dié bydraes word egter gekenmerk deur konseptuele presisie en deur uitdruklike eerstehandse argumentasie. Dit geld ook vir verskeie fragmente van die "Open Peer Commentary" wat in The Behavioral and Brain Sciences (Vol. 3, 1980:15-47) gelewer is op sentrale aspekte van die inhoud van R&R.

4.5 Ten slotte, een van my blywende indrukke uit R&R is van die pretensielose en anti-dogmatiese houding van Chomsky soos bewoord in passasies soos die volgende (met my kursivering):

- (83) "I think we may now be at the stage where, for the first time really, we can propose systems of universal grammar that at least have the right properties. *I have no doubt that they are incorrect, at least in detail, perhaps in general conception.* But they do have the right properties, and that seems to me of some importance " (p. 68).
- (84) "If one adopts the point of view that I have been discussing here, then it is clear how to proceed to answer these questions, at least in principle. We will try to construct coherent and integrated systems with explanatory power and see where the examples fall. *If the idealization to the language faculty and its subcomponents is legitimate, that is, if it corresponds to some significant aspect of reality, we may be able to find an answer to these questions. My impression is that at the moment we often cannot; the available evidence is inadequate and the theories not sound enough to bear the weight.* In some cases, "I think there are possibilities for an answer " (p. 64).

Dit val op dat DCF swyg oor die soort beskeidenheid en intellektuele oopheid wat uit passasies soos die twee hierbo duidelik spreek. Daarmee gee DCF 'n verwronge voorstelling ook van die intellektuele waardesisteem waarvan R&R 'n produk is.

VOETNOTE

*Ek spreek graag my dank uit teenoor die redakteurs van SPIL PLUS vir hulle versorging van die verskillende versies van die manuskrip van hierdie stuk asook teenoor mev. L. Gildenhuys vir haar virtuose tikwerk. Die eerste versie van hierdie stuk het ek aan prof. F.A. Ponelis gestuur met die versoek dat hy kritiese kommentaar daarop lewer. Op dié versoek was daar nog nie reaksie nie.

1. Chomsky, Noam: Rules and Representations (Oxford: Basil Blackwell) 1980.
2. Ponelis, F.A.: "Taalkundekroniek", in Tydskrif vir Geesteswetenskappe, Desember 1981, pp. 246-260. Die onderhawige kommentaar verskyn op bladsye 247 tot 251 onder die opskrif "Die Chomskyaanse Filosofie". Hierdie opskrif kort ek voortaan meestal af as DCF.
3. Bullock, Alan, and Oliver Stallybrass (eds.): The Fontana Dictionary of Modern Thought (London: Fontana/Collins), 1977, p. 391. Die naam van hierdie werk kort ek voortaan af as FDMT.
4. Behalwe waar anders aangedui, is alle bladsyverwysings in die teks na R&R.
5. Hierdie punt is verenigbaar met die kwalifikasie *historically variable* in die volgende opmerking wat prof. John Ziman, self fisikus, maak oor die aard van die begrip "die natuur" (FDMT, p. 410): "... the concept of 'Nature' is so all-embracing, historically variable, and dependent upon metaphysical assumptions that it cannot be given an *a priori* definition". Chomsky se kwalifikasie *evolving* in *evolving concept* het naamlik ongeveer die inhoud "wat met verloop van tyd steeds groter en beter-geregverdigde inhoud kry".
6. Chomsky, Noam: Reflections on Language (London: Temple Smith), 1976, pp. 44-45. In die verwysings kort ek die titel van hierdie werk voortaan af as RoL.
7. In sy noot 2 haal Ponelis 'n standpunt van Lakatos aan. Sy bedoeling is dat hierdie standpunt sy eie *vergeetboek*-formulering moet ondersteun. Hierdie standpunt kan hierdie formulering egter nie ondersteun nie, tensy (1) hierdie standpunt op gepaste wyse "geprojekteer" word

en (2) hierdie noodsaaklike "projeksie" op gepaste wyse beredeneer word. In DCF word nóg dié projeksie nóg dié argumentasie aangebied. Tot die effektiewe inhoud van DCF dra noot 2 daarvan dus stiptelik niks by nie.

8. In noot 19 op bladsy 247 van Reflections on Language stel Chomsky hierdie punt só, met verwysing na sy onderskeid tussen evidensie in die vorm van primêre linguistiese data (intuïtiewe oordele van spreker-hoorders oor die (on-)aanvaarbaarheid van uittings) en evidensie in die vorm van data oor taalgebruik ("linguistic performance"): "Again, familiar and inescapable contingencies of empirical inquiry should be noted. There is no guarantee that the best theory constructed on the basis of such data as (1)-(13) will be correct; considerations of broader data (in this case, data of performance) might indicate that what appeared to be genuine explanatory principles are spurious and that generalizations discovered are accidental. Investigation of the theory of performance might thus lead to different theories of competence. No problems of principle arise here, though the matter has sometimes been discussed as though they do ...". Uitvoerige en gedetailleerde argumentasie vir die oordeel dat daar inderdaad hier "problems of principle" ontstaan, word aangebied in Rudolf P. Botha se stuk "Methodological Bases of a Progressive Mentalism", in Synthese, Volume 4, pp. 1-112.
9. Ponelis se verwyt dat Chomsky anomalië, hinderlike data en moontlike teenvoorbeelde in die vergeetboek opskryf, is ook in 'n ander opsig problematies. In 'n gedetailleerde analise toon Maartens (1980) naamlik aan dat Ponelis self teenvoorbeelde vir sy sintaktiese analyses ignoreer.
10. Chomsky, Noam: Aspects of the Theory of Syntax (Cambridge, Massachusetts: The M.I.T. Press), 1965, pp. 159-160.
11. Chomsky, Noam: Current Issues in Linguistic Theory (The Hague: Mouton). 1964.
12. Parret, Herman (ed.): Discussing Language (The Hague: Mouton), 1974.
13. Chomsky, Noam: Syntactic Structures (The Hague: Mouton), 1957.
14. Dieselfde aandrang op "ooreenstemming" tussen teorie en data blyk ook uit die volgende opsommende opmerking van Chomsky oor sekere onlangse werk in die taalkunde: "In short, empirical considerations provide evidence bearing on quite specific proposals as to the mental representations that appear at the level of S-structure and logical form, and in favour of certain assumptions about rules: the movement rule leaves trace and the quantifier rule is part of the mapping from S-structure to LF" (R&R, p. 165).

15. Dit gaan hier om die beginsel van ontologiese realisme, waarvan die inhoud uitdrukliker gestel word in (63) hieronder.

16. Ek maak hier gebruik van 'n aangepaste weergawe van 'n definisie in FDMT, p. 411; volgens die oorspronklike definisie aldaar is die naturalisme "An approach to psychology and social science which assumes that human beings are essentially physico-chemical systems, and can be studied in exactly the same way as the rest of the physical world". Soos ek in 1.1 opgemerk het, die aanname dat "human beings are essentially physico-chemical systems" word deur Chomsky nòg onderskryf nòg ontken; sy houding oor die betrokke vraag is dus een van agnostisisme.

17. Soos in 4.1.3 hieronder sal blyk, sien Ponelis veel sin in die "kontekstuele taalbeskouing" van John Lyons. Dit is interessant om daarop te let dat Lyons in sy boek Chomsky (London: Fontana/Collins; 1977, p. 149) die volgende opmerkings maak: "[Chomsky] has shown that there is nothing inherently unscientific about the assumption, or hypothesis, that competence in speaking a language implies that the speaker has in his 'mind' (whether they are 'innate' or 'learned') a number of generative rules of a highly restricted kind and is capable of 'storing' and operating upon abstract 'mental structures' in the course of producing or analysing utterances. This in itself is a considerable achievement, given the strong prejudice that existed not long ago among psychologists and linguists, and perhaps also philosophers of science, against any theory that went beyond the observable data". Ponelis is nie onbekend met hierdie boek van Lyons nie; hy verwys daarna in verband met 'n opmerking oor "Chomsky se formalisme" (DCF, p. 248). Moontlik, dus, stem Ponelis saam met Chomsky en Lyons dat "taalkennis" op interne mentale struktuur berus. (In die verwysings kort ek die titel van genoemde werk van Lyons voortaan af as CH.)

18. Naamlik, die paragraaf op pp. 248-249 van DCF. Op die inhoud van die eerste sin van hierdie paragraaf gaan ek nader in in 4.1.4 hieronder.

19. Byvoorbeeld, op bladsye 66-67 van RoL merk Chomsky die volgende op: "What the communication theorist must show, somehow, is that ADBE [= audience-directed belief-expression --- W.K.W.] is central and that communication is, as claimed, the 'essential function' of language. He must show that reference to ADBE, reference to the speaker's intentions with regard to what the audience will believe or do, explains something --- for example, explains why the statement that *p* is meaningful when produced with no intention other than honest self-expression. This the communication theorist cannot do. But he must do still more, to establish his claims. He must show how reference to ADBE helps in developing an account of what sentences mean. The prospects seem still more dubious ...".

20. Oor (dialektiese en stilistiese) variasie merk Chomsky byvoorbeeld die volgende op: "A single individual will generally command diverse modes of speech, in part associated with varying social conditions of discourse" (R&R, p. 218).
21. R.P. Botha: Generatiewe Taalonderzoek. 'n Sistematiese Inleiding (Kaapstad: HAUM), 1977, p. 408.
22. Vergelyk ook pp. 66, 141, en 233-234. Verskeie alternatiewe vir die meer gedetailleerde uitvoering van hierdie rigtinggewende idee oor die aard van 'n sisteem van universele grammatika word verken en beredeneer in Chomsky se lywige nuwe boek Lectures on Government and Binding (Dordrecht, Holland: Foris Publications; 1981; ix, 371 pp.). Uit die tempo en omvang van die onderhawige navorsing, en uit die feit dat steeds meer ondersoekers van steeds meer tale hierby betrokke raak --- benewens Engels, Frans, Russies, Arabies, Hebreeus en Japannees ook byvoorbeeld Nederlands, Italiaans, Noorweegs, Fins, Hongaars, Chinees, Koreaans, Malayalam, Walbiri en Navajo --- is dit duidelik dat --- in aansluiting by 'n metafoor van Ponelis (DCF, p. 249) --- die Chomskyaanse taalkunde allermins besig is om "soos mis voor die môreson [te] verdwyn".
23. Vergelyk ook die onmiddellik volgende paragraaf op pp. 134-135.
24. Ek het die indruk dat Ponelis vir John Lyons sien as 'n opponent van "die formalisme" in die taalkunde in die algemeen en in die semantiek in die besonder. Met verwysing na sy 1977-publikasie Semantics maak Lyons dit egter in die voorwoord tot sy latere boek Language, Meaning and Context (p. 9) volkome duidelik dat so 'n siening nie juis sou wees nie: "... contrary to the impression gained by several reviewers of Semantics, I am far from being hostile to formal semantics. Indeed, one of my principal aims in writing this book has been to show how formal semantics, conceived as the analysis of a central part of the meaning of sentences --- their propositional content --- can be integrated, in principle if not yet in practice, within the broader field of linguistic semantics." Origens is dit interessant dat Lyons hierdie latere boek van hom juis met die volgende opmerkings afsluit: "It is my conviction ... that any theory of meaning which fails to account for the subjectivity of reference, deixis and modality, in the sense in which 'subjectivity' has been explained in this chapter, is condemned to sterility. As I have indicated here, there seems to be no reason in principle why this notion of subjectivity cannot be formalized" (p. 242).
25. Copi, Irving M. Introduction to logic (New York: MacMillan), 1968, p. 66.

BIBLIOGRAFIE

- Austin, J.L.
1962 How to do Things with Words. New York: Oxford University Press.
- Botha, R.P.
1977 Generatiewe Taalondersoek: 'n Sistematiese Inleiding. Kaapstad: HAUM.
- 1981 "On the Galilean Style of Linguistic Inquiry" (= Stellenbosch Papers in Linguistics 7).
- 1981 "Methodological Bases of a Progressive Mentalism", Synthese 4:1-112.
- Bullock, A. and O. Stallybrass (eds.)
1977 The Fontana Dictionary of Modern Thought. London: Fontana/Collins.
- Caws, Peter
1965 The Philosophy of Science. A Systematic Account. Princeton, New Jersey: D. Van Nostrand Company Inc.
- Chomsky, N.
1957 Syntactic Structures. The Hague: Mouton.
- 1964 Current Issues in Linguistic Theory. The Hague: Mouton.
- 1965 Aspects of the Theory of Syntax. Cambridge, Massachusetts: The M.I.T. Press.
- 1974 "Discussing Language with Herman Parret", in Parret (ed.) 1974:27-54.
- 1976 Reflections on Language. London: Temple Smith.
- 1980 Rules and Representations. Oxford: Basil Blackwell.
- 1981 Lectures on Government and Binding. Dordrecht, Holland: Foris Publications.
- Chomsky, N. and M. Halle
1968 The Sound Pattern of English. New York, etc.: Harper and Row Publishers.
- Copi
1968 Introduction to Logic. New York: MacMillan.
- Lyons, John
1977 Chomsky. London: Fontana/Collins.